

MINISTERUL
EDUCAȚIEI, CULTURII
ȘI CERCETĂRII

INSTITUTUL DE ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI

**METODOLOGIA
PRIVIND IMPLEMENTAREA
EVALUĂRII CRITERIALE PRIN DESCRIPTORI
CLASA A IV-A**

Chișinău, 2018

■ **Coordonatori MECC**

Valentin CRUDU, dr., MECC
Valentina GAICIUC, MECC

■ **Coordonatori științifici**

Lilia POGOLȘA, dr.hab., prof. univ., IȘE
Mariana MARIN, dr., conf. univ., IȘE
Ludmila URUSU, dr., prof. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău

■ **Autori**

Mariana MARIN, dr., conf. univ., IȘE
Ludmila URUSU, dr., prof. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Angela CURACIȚCHI, dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Daniela STATE, grad did. sup., Liceul „Columna”, mun. Chișinău
Natalia DARII, grad did. sup., IPȘP „Grigore Vieru”, or. Ștefan Vodă
Viorica MĂȚILĂ-PARFENI, grad did. sup., IPLT „Mihai Eminescu”, mun. Bălți
Ana VARTIC, DGETS mun. Chișinău

Grupuri de lucru pentru elaborarea criteriilor de succes la disciplinele școlare

■ **LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ**

Mariana MARIN, dr., conf. univ., IȘE
Viorica MĂȚILĂ-PARFENI, grad did. sup., IPLT „Mihai Eminescu”, Bălți
Natalia DARII, grad did. sup., IPȘP „Grigore Vieru”, Ștefan Vodă

■ **MATEMATICA**

Ludmila URUSU, dr., prof. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Daniela STATE, grad did. sup., Liceul „Columna”, Chișinău
Tatiana MÎRZENCO, lector universitar, IȘE

■ **ȘTIINȚE**

Stela GÎNJU, dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Angela TELEMAN, dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău

■ **ISTORIA ROMÂNILOR ȘI UNIVERSALĂ**

Corina LUNGU, MECC
Tamara CERBUȘCA, grad did. sup., LT DaVinci, Chișinău
Victoria STRATAN, drd., lector universitar, IȘE

■ **EDUCAȚIA MORAL-SPIRITUALĂ**

Ana VARTIC, DGETS Chișinău
Victoria STRATAN, IȘE

■ **EDUCAȚIA MUZICALĂ**

Daniela COTOVIȚCAIA, MECC
Lucia PÎRĂU, grad did. sup., IPLT „M. Eminescu”, Bălți
Nina MÎNDRU, grad did. sup., IPLT „I.L. Caragiale”, Orhei

■ **EDUCAȚIA PLASTICĂ**

Ala VITCOVSCHI, dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Aliona FOCȘA, grad did. I., Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, Căușeni

■ **EDUCAȚIA FIZICĂ**

Angela LUPEI, grad did. I., IP LT „M. Eminescu”, Hîncești
Virginia DRUGUȘ, grad did. sup., Gimnaziul „M.Eminescu”, Telenești

■ **EDUCAȚIA TEHNOLOGICĂ**

Ala VITCOVSCHI, dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Diana GATMAN, grad did. I., IPG „Pelivan”, s. Pelivan, Orhei

■ **DEZVOLTAREA PERSONALĂ**

Svetlana NASTAS, IȘE
Diana GATMAN, grad did. I., IPG „Pelivan”, s. Pelivan, Orhei

■ **LIMBA STRĂINĂ I**

Irina LIVIȚCHI, IPLT „Gheorghe Asachi”, Ungheni
Nina MÎNDRU, grad did. sup., IPLT „I.L. Caragiale”, Orhei

RECENZENȚI:

Angela TELEMAN, dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Silvia GOLUBIȚCHI, dr., conf. univ., US din Tiraspol (cu sediul la Chișinău)
Aliona BRIȚCHI, dr., US „A. Russo” din Bălți
Rodica AGAFIAN, grad did. I, OLSDÎ Orhei

CUPRINS

ABREVIERI.....	4
1. PREZENTARE GENERALĂ	5
1.1. Scop, obiective, elemente de noutate.....	5
1.2. Acțiuni manageriale de implementare a ECD în clasa a IV-a	6
2. STRATEGIA EVALUĂRII CRITERIALE PRIN DESCRIPTORI.....	7
2.1. Principii ale ECD.....	7
2.2. Actualizarea noțiunilor de bază ale ECD	7
3.PROCESAREA ȘI INTERPRETAREA DATELOR EVALUĂRII ÎN CLASA A IV-A	11
4.ORGANIZAREA PROCESULUI DE EVALUARE CRITERIALĂ PRIN DESCRIPTORI ÎN CLASA A IV-A. 12	12
4.1. Produse școlare și criteriile de succes recomandate	12
4.1.1. Limba și literatura română.....	13
4.1.2. Matematică	17
4.1.3.Științe	19
4.1.4.Istoria românilor și universală	20
4.1.5.Educația moral-spirituală.....	22
4.1.6.Educația muzicală.....	23
4.1.7.Educația plastică.....	23
4.1.8.Educația fizică	24
4.1.9.Educația tehnologică	25
4.1.10.Dezvoltare personală	27
4.1.11.Limba străină I (al treilea an de studiu)	29
4.2.Produse școlare opționale	30
5. PROIECTAREA EVALUĂRII CRITERIALE PRIN DESCRIPTORI.....	31
5.1. Proiectarea eșalonată a ECD	31
5.2. Proiectarea de lungă durată din perspectiva ECD	32
5.3. Proiectarea de scurtă durată din perspectiva ECD.....	41
6.EVALUAREA SUMATIVĂ ȘI CALIFICATIVELE. REPERE CONCEPTUALE ȘI PRACTICE	44
6.1. Precizări terminologice.....	44
6.2. Conversia punctajului.....	44
6.3. Înregistrarea calificativelor.....	45
6.4. Procedul „R” - RECUPERARE.....	45
6.5. Tehnologia evaluării sumative orale.....	46
6.6. Tehnologia evaluării prin probă practică.....	48
6.7. Verificarea probelor de evaluare sumativă	54
7. MONITORIZAREA PERFORMANȚELOR ELEVILOR	55
7.1. Alegerea instrumentelor de monitorizare a performanțelor elevilor.....	55
7.2. Diagrama de monitorizare a performanțelor elevilor	55
7.3. Portofoliul performanțelor școlare ale elevului	58
7.4. Tabelul de performanță școlară	59
BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ.....	60
Anexa 1. Plan de recuperare. Modele orientative.....	62
Anexa 2.Diagrama de monitorizare a performanțelor elevilor, clasa a IV-a	63
Anexa 3.Portofoliul performanțelor școlare, clasa a IV-a	66
Anexa 4 . Tabel de performanță școlară	68

ABREVIERI:

MECD	- Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori, clasa a IV-a
ECD	- Evaluare criterială prin descriptori
EI	- Evaluare inițială
ES	- Evaluare sumativă
ESO	- Evaluare sumativă orală
EA	- Evaluare anuală
EFE	- Evaluare formativă în etape
EFP	- Evaluare formativă punctuală
EFI	- Evaluare formativă interactivă
FB	- Calificativul <i>Foarte Bine</i>
B	- Calificativul <i>Bine</i>
S	- Calificativul <i>Suficient</i>
ind.	- Nivelul de performanță <i>Independent</i>
ghid.	- Nivelul de performanță <i>Ghidat de învățător</i>
spr.	- Nivelul de performanță <i>Cu mai mult sprijin</i>

1. PREZENTARE GENERALĂ

1.1. Scop, obiective, elemente de noutate

Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori în clasa a IV-a (în continuare – MECD) stabilește modul de organizare și realizare a procesului de evaluare criterială prin descriptori în clasa a IV-a și este obligatorie pentru aplicare din **1 septembrie 2018**.

Prezenta metodologie are **scopul** de a reglementa acțiunile manageriale și didactice privind continuarea procesului de implementare a evaluării criteriale prin descriptori și este elaborată în temeiul Codului educației al Republicii Moldova [1]¹.

MECD are ca bază următoarele documente elaborate:

- *Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori, clasa I* (ediția I aprobată la Consiliul Național pentru Curriculum, Ordinul Ministerului Educației nr. 862 din 07 septembrie 2015; ediția a II-a aprobată la Consiliul Științifico-Didactic al IȘE din 27.12.2017);
- *Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori, clasa a II-a* (ediția I aprobată la Consiliul Național pentru Curriculum, Ordinul Ministerului Educației nr. 623 din 28 iunie 2016; ediția a II-a aprobată la Consiliul Științifico-Didactic al IȘE din 27.12.2017);
- *Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori, clasa a III-a* (aprobată la Consiliul Național pentru Curriculum, Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr.70 din 05 septembrie 2017).

MECD prezintă aspecte psihologice, didactice, manageriale ale implementării evaluării criteriale prin descriptori în clasa a IV-a, relevate în contexte de continuitate și gradualitate. Cadrele didactice care activează în clasa a IV-a vor dezvolta, în baza documentului dat, competențele profesionale de proiectare și realizare a evaluării criteriale prin descriptori (în continuare – ECD), care **continuă și dezvoltă** abordarea holistică a ECD la nivelul proiectării didactice eşalonate – de lungă și de scurtă durată – și al instrumentelor de monitorizare a performanțelor elevilor.

Obiectivele MECD sunt următoarele:

- Confirmarea noțiunilor aferente ECD prin accentuarea rolului autoevaluării elevului;
- Explicitarea psihopedagogică a impactului evaluării pentru autonomia școlarului mic;
- Realizarea proiectării eşalonate a ECD la nivelul proiectărilor de lungă și de scurtă durată;
- Utilizarea coerentă a produselor școlare, criteriilor și descriptorilor în cadrul strategiilor de evaluare: formelor, metodelor, tehnicilor, instrumentelor de evaluare;
- Administrarea eficientă a instrumentelor de monitorizare a performanțelor elevilor: portofoliul performanțelor școlare, diagrama de monitorizare a performanțelor școlare, tabelul de performanță;

1

Articolul 16. *Evaluarea și scara de notare.* (5) În învățământul primar, evaluarea rezultatelor învățării este criterială și se efectuează prin descriptori.

Articolul 152. *Prezentul cod intră în vigoare în 30 de zile de la publicare, cu excepția:* d) art. 16 alin. (5), în partea ce ține de evaluarea rezultatelor învățării prin descriptori, care se pune în aplicare din anul 2015, începând cu clasa I.

Articolul 3. *Noțiuni principale.* În sensul prezentului cod, următoarele noțiuni principale semnifică:

descriptori – criterii calitative de evaluare care descriu modul de manifestare a competențelor elevului și permit determinarea gradului de realizare a acestora (minim, mediu, maxim). În conformitate cu nivelul atins, descriptorii permit acordarea de calificative (suficient, bine, foarte bine).

- Interpretarea rezultatelor obținute în activitatea de evaluare formativă și managementul recuperării ameliorative;
- Valorificarea rezultatelor școlare ale elevilor în vederea diferențierii și individualizării învățării;
- Analiza reflectiv-critică și formularea judecăților de valoare proprii privind necesitatea schimbărilor în cultura evaluativă;
- Manifestarea culturii evaluative din perspectiva învățământului centrat pe competențe și a tendințelor de modernizare a evaluării.

1.2. Acțiuni manageriale de implementare a ECD în clasa a IV-a

Specialiștii responsabili de învățământul primar din cadrul OLSDÎ:

1. *vor informa* managerii instituțiilor de învățământ despre MECD în clasa a IV-a în primele zile ale lunii septembrie;
2. *vor aduce la cunoștința* cadrelor didactice și manageriale că în anul de studii 2018-2019 proiectarea didactică eșalonată la clasa a IV-a se va realiza cu implementarea ECD, urmărind cumularea treptată a experienței;
3. *vor organiza* pe parcursul anului de studii activități de tip seminare instructive, mese rotunde, consilieri metodice privind implementarea MECD;
4. *vor asigura* formarea managerilor și cadrelor didactice din raion/municipiu în vederea implementării MECD în clasa a IV-a, la nivelul instituțiilor de formare continuă și la nivel local;
5. *vor elabora* planul de monitorizare a implementării ECD în învățământul primar;
6. *vor monitoriza* activitățile de pedagogizare și consiliere a părinților privind implementarea ECD în clasele I-IV.

Managerii școlari responsabili de învățământul primar (director, director-adjunct, șef comisie metodică):

1. *vor informa* cadrele didactice din instituții despre MECD în clasa a IV-a în primele zile ale lunii septembrie;
2. *vor aduce la cunoștința* cadrelor didactice că în anul de studii 2018-2019 proiectarea didactică eșalonată la clasa a IV-a se va realiza cu implementarea ECD și vor promova bunele practici;
3. *vor asigura* formarea tuturor cadrelor didactice privind implementarea ECD în clasa a IV-a, la nivelul instituțiilor de formare continuă și la nivel local;
4. *vor organiza* pe parcursul anului de studii ședințe, mese rotunde, consilieri metodice privind implementarea MECD;
5. *vor întocmi* planuri de acțiuni de formare a cadrelor didactice privind implementarea ECD;
6. *vor elabora* planul de monitorizare a implementării ECD;
7. *vor organiza* activități de pedagogizare și consiliere a părinților privind implementarea ECD în clasele I-IV.

Cadrele didactice care predau la clasa a IV-a:

1. *vor studia* cu atenție MECD în clasa a IV-a și o vor implementa la nivelul proiectărilor didactice de lungă și de scurtă durată, precum și la nivelul demersului didactic propriu-zis;
2. *vor participa* la activități de dezvoltare profesională în cadrul instituțiilor de formare continuă și seminarelor raionale și instituționale, în vederea implementării ECD în clasa a IV-a;

3. vor informa părinții, în cadrul ședințelor de la începutul anului școlar, despre MECD în clasa a IV-a și despre Tabelul de performanță în care se vor sintetiza rezultatele elevului pe parcursul clasei a IV-a la disciplinele școlare.

MECD pune accent pe conștientizarea de către cadrele didactice a procesului evaluativ. Evaluarea nu se rezumă doar la constatarea măsurii în care obiectivele educaționale au fost îndeplinite, ci, dimpotrivă, oferă multiple oportunități de a perfecționa procesul instructiv-educativ în demersurile ulterioare întreprinse de cadrul didactic. Extinderea evaluării de la verificarea și aprecierea rezultatelor către evaluarea procesului, către evaluarea nu doar a elevilor, dar și a conținutului, metodelor, obiectivelor, situațiilor de învățare, aprecierea nu numai a achizițiilor cognitive, dar și a abilităților și atitudinilor – această abordare permite atât atingerea obiectivelor stabilite, cât și dezvoltarea competențelor școlare.

2. STRATEGIA EVALUĂRII CRITERIALE PRIN DESCRIPTORI

2.1. Principii ale ECD

Procesul ECD este, în toate cazurile, subordonat interesului superior al copilului și se realizează în baza unor principii:

Principii psiho-pedagogice:

- principiul centrării pe personalitatea celui evaluat (educat), pe caracteristicile sale individuale și de vârstă;
- principiul motivării pentru învățare;
- principiul confidențialității;
- principiul succesului;
- principiul transparenței și participării la procesul evaluării (copil/părinte/ reprezentant legal al copilului).

Principii didactice:

- principiul relevanței și eficienței;
- principiul integranței procesului educațional de predare-învățare-evaluare;
- principiul priorității autoevaluării;
- principiul flexibilității în alegerea instrumentelor de evaluare;
- principiul corelării evaluării formative cu cea sumativă.

2.2. Actualizarea noțiunilor de bază ale ECD

Baza metodologică a evaluării criteriale este *evaluarea pentru învățare*. Obiectivul principal rezidă în îmbunătățirea rezultatelor obținute individual sau în grup, contribuind la motivarea pentru învățare, la (auto)corectarea greșelilor, prin urmare la o evoluție a dezvoltării personalității școlarului mic. Din acest punct de vedere, MECD susține în continuare ideea că fiecare copil este unic, diferit de ceilalți, valoros. ECD nu urmărește doar constatarea/fixarea stării lucrurilor, dar vine să contribuie la individualizarea traseului de dezvoltare continuă a copilului, prin stabilirea permanentă de sarcini individuale.

În sensul prezentei metodologii, ECD în clasele primare este abordată ca un proces dinamic, holistic, continuu și complex de determinare și valorificare a particularităților individuale de învățare ale copilului în vederea sporirii performanțelor lui individuale.

MECD accentuează actualizarea noțiunilor de bază.

- **Obiectul evaluării** în școala primară îl constituie rezultatele școlare individuale ale copilului.
- **Evaluarea criterială prin descriptori** reprezintă un sistem de eficientizare permanentă și diferențiată a predării, învățării și evaluării prin introducerea criteriilor și descriptorilor, fără acordarea notelor.

▪ **Criteriile de evaluare** sunt seturi de calități importante care se regăsesc în produsele învățării și care trebuie să se prezinte ca un sistem. Sintagma „criterii de evaluare” se utilizează doar de către cadrele didactice în medii profesionale, la scrierea rapoartelor, lucrărilor metodice, referatelor, articolelor etc.

Criteriile de evaluare se anunță anticipat elevilor în formă de **criterii de succes**, formulate în limbaj accesibil, pe scurt, folosind verbe, de obicei la persoana I singular.

Criterii de succes (pentru elevi)	Exemplu	Criterii de evaluare (pentru cadre didactice)
1. Citesc cursiv, fluid textul. 2. Articulez corect toate cuvintele. 3. Respect intonația impusă de conținut și de semnele de punctuație.		1. Citește cursiv, fluid textul. 2. Articulează corect toate cuvintele. 3. Respectă intonația impusă de conținut și de semnele de punctuație.

▪ **Descriptorii** reprezintă criterii calitative de evaluare care descriu modul de manifestare a competențelor elevului și permit determinarea gradului de realizare a acestora (minim, mediu, maxim); constituie indicatori operaționali direct observabili în **comportamentul performanțial al elevilor și la nivelul rezultatelor și produselor activității concrete a acestora**.

Astfel, descriptorii generali pentru învățământul primar descriu modul de manifestare a competențelor elevului în procesul realizării finalităților curriculare pe două dimensiuni interconștionate:

- **dimensiunea cumulativă** (decizională) vizează nemijlocit performanțele elevului la disciplinele școlare și permite **atribuirea calificativelor: foarte bine, bine, suficient**;
- **dimensiunea formativă** (formatoare, dinamică) vizează comportamentul performanțial al elevului și permite **stabilirea nivelului de performanță: independent, ghidat de învățător, cu mai mult sprijin**.

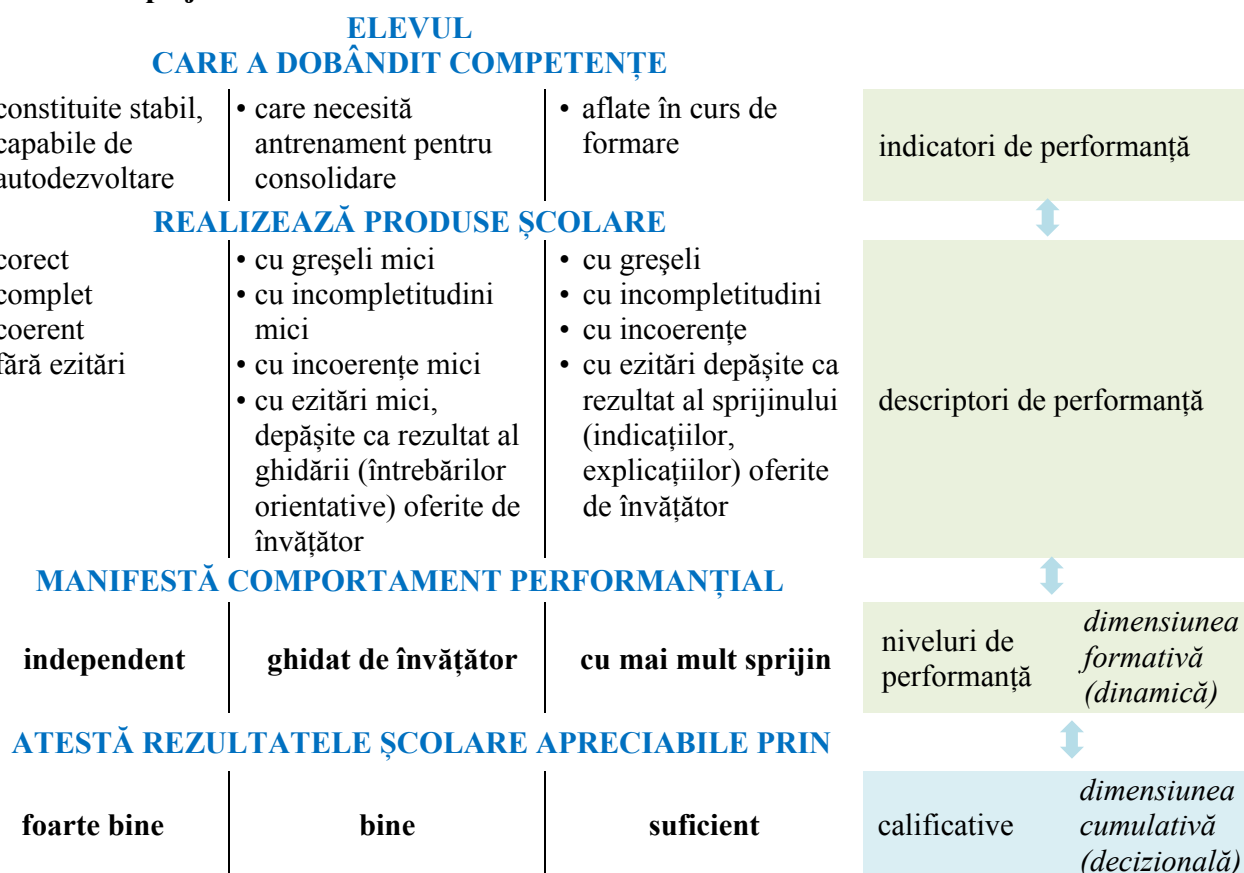

Figura 1. Corelarea dimensiunilor formativă și cumulativă ale aprecierii rezultatelor școlare în contextul ECD

ECD se înscrie în paradigma evaluării formatoare, de aceea în clasele I-IV se acordă prioritate dimensiunii formative a aprecierii rezultatelor școlare – comportamentului performanțial al elevului.

Produsul școlar reprezintă un rezultat școlar proiectat pentru a fi realizat de către elev și măsurat, apreciat de către cadrul didactic, elevul însuși, colegii și, eventual, părinții.

Termenul *produs*, ca forma în care informația este stocată și procesată, este enunțat în Modelul lui Guilford, alături de *conținut* și *proces*. În acest context, produsul relatează despre tipurile de informații pe care le procesează de la tipurile de conținut. Produsul este rezultatul operațiunii efectuate de individ și este compus din două elemente „dimensiuni”: *conținutul* – element asupra căruia se va efectua operațiunea; *operațiunea* – activitate intelectuală produsă de individ care se aplică obiectului [17, p. 27]. Reieșind din interpătrunderea și inseparabilitatea acestor două dimensiuni, MECD admite formularea produselor școlare atât pornind de la conținut (de ex.: *Bilețelul scris*), cât și de la operațiune (de ex.: *Scrierea bilețelului*).

Relația finalității curriculare – produse școlare:	
• Competențe specifice	nivel de disciplină pe treaptă de învățământ
• Sub-competențe	nivel de unitate de învățare pe clasă
• Produse școlare	nivel de activitate de evaluare la lecție

Nu evaluăm competențe, dar „urme” vizibile ale acestora, adică produsele prin care se ajunge la rezultatele elevilor [16, p.130] și care pot fi de ordin intelectual, moral sau material. O competență poate fi evaluată prin mai multe produse, fapt ce oferă libertate fiecărui cadru didactic în alegerea unui produs în conformitate cu posibilitățile, condițiile și resursele disponibile. Lista produselor școlare are caracter deschis și poate fi completată continuu, dar este recomandabil de a identifica produsul adecvat, proiecția cea mai veridică pentru fiecare competență specifică în conformitate cu clasa concretă.

Cum utilizează cadrul didactic produsele școlare?

- Studiază listele de produse școlare recomandate pentru clasa a IV-a, însoțite de criterii de succes(a se vedea cap. 4).
 - Atașează lista produselor recomandate și a criteriilor de succes pentru disciplina respectivă la proiectarea de lungă durată și la diagrama de monitorizare a performanțelor elevilor.
 - Valorifică produsele în proiectarea de lungă și de scurtă durată (a se vedea cap. 5), în elaborarea instrumentelor de evaluare (a se vedea cap. 6) și în instrumentele de monitorizare a performanțelor (a se vedea cap. 7).
 - Pentru a realiza proiectarea la nivelul unității de învățare (modulului) din perspectiva ECD, selectează produsele potrivite, prin corelare cu sub-competențele prevăzute la modulul respectiv, și le eșalonează pe cursul temporal al modulului, anticipând contextul activităților evaluative care urmează a fi desfășurate.
 - În cadrul lecțiilor, valorifică produsele școlare în contextul instrumentelor de evaluare. Pentru a elabora un instrument de evaluare (probă orală, scrisă sau practică, test etc.), alege produsul(ele) în funcție de: sub-competența/sub-competențele vizate în lecție; obiectivele lecției; varietatea de situații de învățare determinate de didactica disciplinei; experiența de cunoaștere a elevilor. Produsul/produsele alese orientează cadrul didactic în alcătuirea sarcinilor propuse elevilor în activitatea de evaluare.
- Astfel, nu la toate lecțiile se valorifică produse școlare, ci doar în cazul evaluării instrumentale și în contextul tipului de evaluare vizat.

2.3. Tipuri de evaluare din perspectiva ECD

Tradițional, în funcție de momentul unui act evaluativ într-un parcurs de învățare, se disting: evaluarea inițială – predictivă; evaluarea formativă – continuă; evaluarea sumativă – finală.

Respectând semnificațiile acestor strategii de evaluare, MECD diferențiază trei tipuri de evaluare formativă:

- evaluarea formativă interactivă;
- evaluarea formativă punctuală;
- evaluarea formativă în etape [11, 19, 15].

Ținând cont de caracterul formativ al evaluării inițiale, în figura 2 se ilustrează frecvența, consecutivitatea și valoarea tipurilor de evaluare care stimulează elevul printr-un feed-back permanent dinspre cadrul didactic.

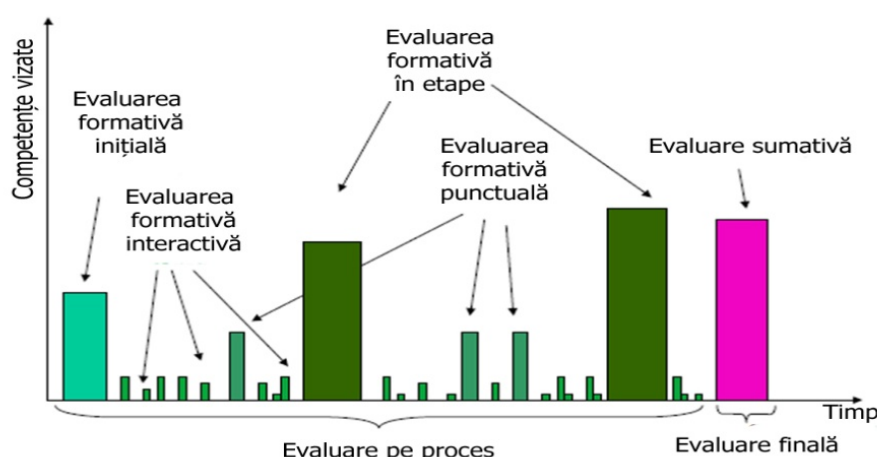

Figura 2 Modelul temporal al evaluării formative și sumative (M. Houart, 2001)

În contextul MECD, se evidențiază următoarele caracteristici ale tipurilor de evaluare vizate.

ES Evaluarea sumativă la sfârșitul unității de învățare:

- se raportează la sub-competențele stipulate pentru unitatea respectivă;
- se realizează pe bază de instrumente: test (însoțit de matrice de specificații și barem de corectare/verificare/apreciere), probă (orală, scrisă sau practică);
- este ghidată de învățător, care își asumă responsabilitatea „pregătirii” elevului prin evaluări formative; astfel, elevul percepe evaluarea sumativă drept un moment așteptat, dar nu unul care poate provoca tensiune și frică;
- în clasa a IV-a, prevede apreciere prin calificative la disciplinele Limba română și Matematică și apreciere prin descriptori – la celelalte discipline.

EFE Evaluarea formativă în etape:

- se raportează la câteva dintre sub-competențele stipulate pentru unitatea respectivă (de obicei, 2-3 sub-competențe, în funcție de contextul concret); în cursul unei unități de învățare, totalitatea sub-competențelor vizate prin evaluările formative în etape trebuie să acopere integral lista sub-competențelor vizate prin evaluarea sumativă la sfârșitul unității de învățare;
- se realizează pe bază de instrumente și presupune valorificarea produselor selectate pentru fiecare dintre sub-competențele vizate (de obicei, 1-2 produse la fiecare sub-competență, în funcție de contextul concret);
- este de tip reflexiv și creează elevilor condiții de autoevaluare și autoreglare a învățării;
- este ghidată de învățător pe baza criteriilor, cu utilizarea cuvintelor încurajatoare;

- prevede apreciere prin descriptori, fără calificative.

EFP Evaluarea formativă punctuală:

- se raportează la una dintre sub-competențele stipulate pentru unitatea respectivă;
- se realizează pe bază de instrumente și presupune valorificarea unuia sau a câtorva produse selectate pentru sub-competența vizată;
- este de tip reflexiv și creează elevilor condiții de autoevaluare și autoreglare a învățării;
- este ghidată de învățător pe baza criteriilor, cu utilizarea cuvintelor încurajatoare;
- prevede apreciere prin descriptori, fără calificative.

EFI Evaluarea formativă interactivă:

- se raportează la obiectivele lecției;
- se realizează fără instrumentare (nu presupune instrument de evaluare);
- este o activitate de tip feed-back:
 - emoțional (de ex.: zâmbet; gesturi de aprobare; mimică de încurajare);
 - de conținut (de ex.: ai scris corect; ai fost original; ai citit cu o intonație potrivită; ai rezolvat corect; fii atent în continuare la utilizarea liniei de dialog);
 - de activitate (de ex.: te-ai implicat; ai fost activ; ai apreciat obiectiv colegul; ai susținut atmosfera de lucru în grup; am încredere că poți să te implici; ai nevoie de un pic de curaj);
- mizează și pe autoevaluare, evaluare reciprocă);
- este ghidată de către învățător pe baza criteriilor, cu utilizarea cuvintelor încurajatoare, cu oferirea de descriptori, fără calificative.

3.PROCESAREA ȘI INTERPRETAREA DATELOR EVALUĂRII ÎN CLASA A IV-A

În clasa a IV-a se vor atribui calificative la evaluările sumative doar la disciplinele indicate în tabelul 1.

Tabelul 1. Utilizarea calificativelor în clasa a IV-a

Clasa a IV-a		Calificative la evaluările sumative doar la disciplinele:
<i>Școala națională</i>	<i>Școala cu predare în una dintre limbile minorităților naționale</i>	
1. Limba și literatura română	1. Limba rusă (de instruire)	
2. Matematică	2. Matematică	
3. Limba străină I	3. Limba română	
	4. Limba și literatura bulgară/ găgăuză/ ucraineană (maternă)	
	4. Limba străină I	

Catalogul clasei este un document de stat, completarea căruia constituie o responsabilitate a învățătorului diriginte și a cadrelor didactice responsabile de anumite discipline. Completarea se realizează în conformitate cu actele normative în vigoare, se fixează calificative la disciplinele indicate în tabelul 1, doar la evaluările sumative.

Tabelul 2. Utilizarea criteriilor de evaluare, a descriptorilor și a calificativelor în contextul strategiilor de evaluare în clasa a IV-a (școala națională)

Disciplinele școlare în clasa a IV-a	Evaluarea inițială	Evaluarea formativă	Evaluarea sumativă Se trec în catalog calificativele abreviate.
1. Limba și literatura română	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, calificative
2. Matematică	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, calificative
3. Științe	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative
4. Istoria românilor și universală	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative
5. Educația moral-spirituală	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative
6. Educația muzicală	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative
7. Educația plastică	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative
8. Educația fizică	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative
9. Educația tehnologică	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative
10. Dezvoltarea personală	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative
11. Limba străină	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, fără calificative	Criterii și descriptori, calificative

- Fiecare elev va avea un portofoliu de performanță școlară, în care se vor cumula lucrările scrise, fișele de evaluare, de autoevaluare, testele, probele etc., drept dovezi de înregistrare a performanțelor.

- Cadrul didactic va completa sistematic instrumente de monitorizare a performanțelor școlare, în care se prezintă progresul fiecărui elev. Formele și modalitățile de fixare a rezultatelor școlare ale elevilor se pot stabili în mod independent, la alegerea cadrului didactic.

4.ORGANIZAREA PROCESULUI DE EVALUARE CRITERIALĂ PRIN DESCRIPTORI ÎN CLASA A IV-A

4.1. Produse școlare și criterii de succes recomandate

MECD prezintă produsele școlare recomandate pentru disciplinele obligatorii în clasa a IV-a.

În listele pe discipline, fiecărui produs școlar i se atribuie un număr de ordine (P1, P2, P3 etc.). Numerația respectivă va fi utilizată în proiectările didactice de lungă și de scurtă durată, în instrumentele de monitorizare a performanțelor elevilor.

Fiecare produs școlar este însoțit de un sistem de criterii de succes. În contextul MECD, **produsul și sistemul aferent de criterii alcătuiesc împreună o unitate integră și inseparabilă**, care va fi utilizată în cadrul diverselor situații didactice: în proiectare; la elaborarea instrumentelor de evaluare; la completarea instrumentelor de monitorizare a performanțelor elevilor.

Atenție! Criteriile de succes nu sunt prevăzute pentru a fi memorate de către elevi. Sunt instrumente de sprijin și ghidare în autoformare, nicidecum materie de învățat pe de rost.

4.1.1. Limba și literatura română

Produse recomandate		Criterii de succes
<i>Comunicare orală</i>		
P1.	Informații prezentate succint	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prezint în 4-5 enunțuri informațiile importante la tema propusă. 2. Utilizez cuvintele și expresiile potrivite. 3. Expun coerent și clar gândurile. 4. Indic sursa din care m-am informat.
P2.	Situația de comunicare (prezentarea orală)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema propusă. 2. Expun coerent și clar fiecare gând. 3. Respect ordinea ideilor. 4. Utilizez cuvintele și expresiile potrivite. 5. Stabilesc și mențin contactul vizual cu colegii
P3.	Lectura imaginilor	<ol style="list-style-type: none"> 1. Descriu obiectele, acțiunile, impresiile și senzațiile din imagine. 2. Explic situarea în timp și în spațiu. 3. Alcătuiesc enunțuri creative. 4. Expun coerent și clar fiecare gând. 5. Intitulez creativ imaginea.
P4.	Compoziția (oral).Textul compoziției	<ol style="list-style-type: none"> 1. Potrivesc titlul compoziției. 2. Întocmesc ghidat planul compoziției.* 3. Dezvolt fiecare idee a planului propus. 4. Alcătuiesc propoziții dezvoltate, folosind expresii plastice. 5. Respect ordinea ideilor. 6. Respect părțile textului: introducere, cuprins, încheiere. 7. Evit repetările de cuvinte.
P5.	Compoziția (oral).Expunerea orală a textului	<ol style="list-style-type: none"> 1. Expun coerent și clar fiecare gând. 2. Respect ordinea ideilor. 3. Expun cursiv textul alcătuit oral. 4. Variez tonul vocii în funcție de mesajul transmis 5. Stabilesc și mențin contactul vizual cu colegii
P6.	Partea de vorbire	<ol style="list-style-type: none"> 1. Formulez întrebarea potrivită cuvântului selectat. 2. Identific partea de vorbire. 3. Precizez ce exprimă (arată, denumește). 4. Numesc tipul ei. 5. Determin funcția sintactică a părții de vorbire, după caz.*²
P7.	Partea de propoziție	<ol style="list-style-type: none"> 1. Formulez întrebarea potrivită cuvântului selectat. 2. Precizez ce exprimă (arată, denumește). 3. Explic ce cuvânt determină. 4. Identific partea de propoziție.* 5. Subliniez potrivit partea de propoziție identificată.
P8.	Mesajul argumentativ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Alcătuiesc câte un enunț care exprimă clar opinia mea. 2. Susțin opinia cu argumente. 3. Folosesc cuvinte adecvate subiectului în discuție.

² *pe parcursul anului

		<ol style="list-style-type: none"> 4. Expun coerent și clar fiecare gând. 5. Respect ordinea ideilor.
P9.	Mini-proiectul în grup (contribuția mea)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Contribui activ la discuțiile de grup. 2. Accept și îndeplinesc toate sarcinile. 3. Ajut direct grupul cu idei bune. 4. Urmăresc respectarea cerințelor și a timpului propus. 5. Pot să spun clar cu ce am contribuit. 6. Îmi asum îndeplinirea/neîndeplinirea unor sarcini și îmi propun dezvoltare.
P10.	Mini-proiectul în grup (cooperarea)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stabilesc împreună cu colegii tematica, volumul proiectului și timpul în care îl vom realiza. 2. Pun în discuție idei și contribui cu informații relevante. 3. Îi încurajez pe ceilalți membri ai grupului să pună în discuție ideile lor. 4. Permit tuturor membrilor grupului să se expună. 5. Iau în considerare sentimentele și ideile celorlalți. 6. Îi ascult pe ceilalți și completez atunci când cred că ideea mea este deosebită și valoroasă.
P11.	Mini-proiectul în grup (produsul)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Conținutul produsului de grup este potrivit cerințelor. 2. Produsul este clar, ușor de înțeles. 3. Produsul de grup arată deosebit.
P12.	Mini-proiectul în grup (prezentarea produsului)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect cerințele de prezentare. 2. Prezint pe scurt mini-proiectul. 3. Argumentez clar și pe scurt. 4. Formulez concluzii. 5. Utilizez limbajul adecvat/specific. 6. Prezint clar și convingător.
P13.	Colaborarea în echipă	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mă implic. 2. Sunt receptiv(ă) la ideile colegilor. 3. Argumentez cu calitate propriile idei. 4. Sunt responsabil (ă) pentru rezultatul colaborării.
<i>Comunicarea scrisă</i>		
P14.	Compoziția (scris)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Întocmesc ghidat planul compoziției.*³ 2. Alcătuiesc propoziții dezvoltate, folosind expresii plastice sau după caz, reperele date. 3. Respect părțile textului: introducere, cuprins, încheiere. 4. Expun coerent și clar fiecare gând. 5. Evit repetările de cuvinte. 6. Respect ordinea ideilor. 7. Respect numărul propus de enunțuri. 8. Respect regulile de scriere și de punctuație 9. Potrivesc titlul compoziției. 10. Urmăresc aranjarea în pagină a unui text scris (titlul, alineate). 11. Respect tematica/cerința propusă.
P15.	Scrisul	<ol style="list-style-type: none"> 1. Iau poziția corpului, mâinii, caietului. 2. Respect forma și mărimea literelor. 3. Respect spațiul și înclinația uniformă. 4. Urmăresc aranjarea în pagină.

³ *pe parcursul anului

		5. Scriu cu acuratețe.
P16. Propoziția alcătuită și scrisă		1. Respect tema/cerința propusă. 2. Ordonez corect cuvintele în propoziție. 3. Respect regulile de scriere și de punctuație
P17. Dialogul scris		1. Respect tema/cerința propusă. 2. Utilizez formulele de inițiere, de menținere și de încheiere a unui dialog. 3. Ordonez corect cuvintele în propoziții. 4. Respect numărul propus de replici. 5. Respect regulile de scriere și de punctuație. 6. Respect aranjarea în pagină specifică dialogului (linia de dialog).
P18. Bilețelul		1. Respect părțile componente ale bilețelului. 2. Alcătuiesc conținutul conform temei propuse. 3. Respect ordinea ideilor. 4. Respect regulile de scriere și de punctuație. 5. Urmăresc aranjarea în pagină
P19. Anunțul		1. Respect părțile componente ale anunțului (Ce? Cât? Cum? Unde? Când?). 2. Alcătuiesc conținutul conform temei propuse. 3. Respect ordinea ideilor. 4. Respect regulile de scriere și de punctuație. 5. Urmăresc aranjarea în pagină
P20. Invitația		1. Respect părțile componente ale invitației: 2. Alcătuiesc conținutul conform temei propuse. 3. Respect ordinea ideilor. 4. Urmăresc aranjarea în pagină. 5. Respect regulile de scriere și de punctuație
P21. Felicitarea		1. Respect părțile componente ale felicitării. 2. Alcătuiesc textul propriu-zis conform temei propuse. 3. Respect ordinea ideilor. 4. Urmăresc aranjarea în pagină. 5. Respect regulile de scriere și de punctuație.
P22. Scrisoarea		1. Respect părțile componente ale scrisorii. 2. Alcătuiesc textul propriu-zis conform temei propuse. 3. Respect ordinea ideilor. 4. Urmăresc aranjarea în pagină.
P23. Mesajul electronic (sms, e-mail, Messenger, viber, etc.)		1. Respect părțile componente ale mesajului electronic: adresarea potrivită, textul propriu-zis, formula de încheiere, semnătura. 2. Alcătuiesc textul propriu-zis conform situației propuse. 3. Respect ordinea ideilor.
P24. Caietul meu		1. Caietul meu are aspect plăcut. 2. Scrierea este lizibilă. 3. Caietul este completat îngrijit. 4. Respect așezarea în pagină, spațiul între litere, cuvinte, teme
P25. Cîțirea cu voce a unui text cunoscut		1. Citesc cursiv, fluent, conștient textul. 2. Pronunț corect fiecare cuvânt. 3. Articulez corect toate cuvintele.

		<ol style="list-style-type: none"> Citesc expresiv, cu intonația potrivită. Identific și explic cuvintele necunoscute.*⁴
P26. Textul (literar/ nonliterar) citit la prima vedere		<ol style="list-style-type: none"> Citesc cursiv, fluid și conștient textul. Articulez corect toate cuvintele. Respect intonația impusă de conținut și de semnele de punctuație
P27. Textul analizat (în limita standardelor)*⁵ (Receptarea mesajului scris (citirea/lectura))		<ol style="list-style-type: none"> Citesc conștient și corect. Identific secvențele narative, descriptive și dialogate. Delimitez timpul și locul acțiunii. Desprind trăsăturile fizice și morale ale personajelor. Formulez ideile principale. Folosesc cuvintele și expresiile nou-învățate. Expun coerent și clar gândurile
P28. Povestirea despre textul literar		<ol style="list-style-type: none"> Anunț titlul și autorul textului. Explic (determin) modurile de expunere ale textului: narațiune, dialog, descriere. Explic vocabularul nou al textului. /Explic cuvintele textului. Citesc enunțuri ce arată părțile textului: introducere, cuprins, încheiere. Prezint întâmplările în succesiunea logică. Descriu succint personajele textului: pozitive/negative.* Exprim printr-un enunț atitudinea față de faptele personajelor (valori morale și estetice).* Explic printr-un enunț învățătura/ideea textului.*
P29. Poezia recitată		<ol style="list-style-type: none"> Anunț titlul și autorul poeziei. Recit toate versurile. Rostesc corect și clar cuvintele. Recit expresiv. Folosesc mimica și gesturile.
P30. Mijloacele artistice (identificare)		<ol style="list-style-type: none"> Stabilesc criteriul/cerința. Identific comparația/ personificarea. Explic sensul expresiei identificate. Utilizez expresia în alt context (la solicitare).
P31. Textul literar povestit		<ol style="list-style-type: none"> Anunț titlul și autorul textului. Redau conținutul textului. Respect cele 3 părți ale textului: introducere, cuprins, încheiere. Utilizez cuvinte cheie. Folosesc cuvinte noi, expresii potrivite din text. Expun coerent și clar fiecare gând.
P32. Personajul literar caracterizat		<ol style="list-style-type: none"> Identific personajul literar. Utilizez algoritmul propus pentru descriere. Exprim atitudinea / opinia proprie față de comportamentul personajului descris. Expun coerent și clar gândurile. Utilizez limbajul corespunzător.

⁴ *pe parcursul anului

⁵ *pe parcursul anului

P33.	Planul de idei (elaborare)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Delimitez părțile componente ale textului. 2. Formulez ideile principale pentru fiecare fragment. 3. Ordonez logic ideile textului.
P34.	Transcriere de text	<ol style="list-style-type: none"> 1. Transcriu corect cuvintele. 2. Respect regulile ortografice și de punctuație. 3. Respect cerințele organizării estetice a scrisului în pagină
P35.	Dictarea (scrierea după dictare)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Scriu corect cuvintele. 2. Respect regulile ortografice și de punctuație. 3. Respect cerințele organizării estetice a scrisului în pagină. 4. Scriu lizibil și cu acuratețe.
P36.	Cuvinte cu ortograme	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identific ortograma/cuvântul ce conține grupuri de litere. 2. Stabilesc regula de scriere corectă a cuvântului/ortogramei 3. Propun exemple similare.
P37.	Prezentarea unui text literar cunoscut	<ol style="list-style-type: none"> 1. Numesc titlul, autorul textului. 2. Determin modul de expunere: narațiune, dialog, descriere. 3. Redau succint conținutul. 4. Exprim atitudinea proprie față de faptele personajelor (valori morale și estetice). 5. Formulez învățătura/ideea textului. 6. Expun clar și coerent gândurile.
P38.	Prezentarea unei cărți citite	<ol style="list-style-type: none"> 1. Numesc titlul, autorul, editura, anul ediției. 2. Relatez succint despre autor. 3. Redau succint conținutul. 4. Exprim gândurile și sentimentele proprii față de carte. 5. Susțin unele afirmații prin citate din carte.* 6. Formulez concluzii.* 7. Expun coerent și clar gândurile.*
P39.	Agenda de lectură	<ol style="list-style-type: none"> 1. Completez grila/componentele agendei. 2. Exprim impresiile proprii despre carte. 3. Formulez clar și corect ideile. 4. Respect regulile ortografice și de punctuație.

4.1.2. Matematică

Produce recomandate		Criterii de succes
P1	Scrierea numerelor naturale	<ol style="list-style-type: none"> 1. Precizez cu câte cifre se scrie numărul și ce indică fiecare cifră. 2. Scriu numerele folosind cifre/litere. 3. Respect cerințele de scriere corectă.
P2	Scrierea fracțiilor	<ol style="list-style-type: none"> 1. Precizez în câte părți egale este împărțit întregul – numitorul fracției. 2. Precizez câte dintre aceste părți egale sunt luate în considerare – numărătorul fracției. 3. Scriu fracția: numărătorul, linia de fracție, numitorul.
P3	Reprezentarea fracțiilor	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reprezint întregul într-un mod potrivit. 2. Împart întregul în atâtea părți egale, câte indică numitorul fracției. 3. Colorez/ hașurez atâtea părți egale, câte indică numărătorul fracției.
P4	Calcul oral în baza unui exercițiu dat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Calculez în minte. 2. Scriu răspunsul. 3. Efectuez proba (la necesitate).

P5	Calcul oral în baza înțelegerii terminologiei matematice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Citesc cu atenție cerința. 2. Determin operația/ operațiile de efectuat și ordinea acestora. 3. Calculez în minte. 4. Scriu răspunsul.
P6	Calcul în coloniță	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aranjez corect numerele în coloniță. 2. Efectuez calcule și scriu fiecare cifră a rezultatului. 3. Efectuez proba (la necesitate).
P7	Determinarea ordinii operațiilor într-un exercițiu cu 2-3 operații, fără/cu paranteze	<ol style="list-style-type: none"> 1. Observ exercițiul: Conține paranteze? Ce operații aritmetice sunt? 2. Formulez regula corespunzătoare. 3. Aplic regula și indic ordinea efectuării operațiilor deasupra semnelor operațiilor în exercițiu.
P8	Rezolvarea unui exercițiu cu 2-3 operații, fără/cu paranteze	<ol style="list-style-type: none"> 1. Determin ordinea efectuării operațiilor. 2. Efectuez calculele. 3. Scriu răspunsul.
P9	Rezolvarea ecuațiilor simple	<ol style="list-style-type: none"> 1. Precizez componenta necunoscută a operației. 2. Formulez regula aflării componentei necunoscute. 3. Aplic regula și scriu exercițiul de rezolvare. 4. Calculez. 5. Efectuez proba. 6. Scriu răspunsul.
P10	Rezolvarea problemelor simple	<ol style="list-style-type: none"> 1. Citesc cu atenție problema. 2. Precizez care este condiția și care este întrebarea problemei. 3. Organizez datele într-o schemă potrivită. 4. Scriu rezolvarea prin exercițiu. 5. Scriu răspunsul problemei.
P11	Rezolvarea problemelor compuse	<ol style="list-style-type: none"> 1. Citesc problema. 2. Precizez care este condiția și care este întrebarea problemei. 3. Organizez datele într-o schemă potrivită. 4. Elaborez planul de rezolvare a problemei. 5. Scriu rezolvarea cu plan/ cu justificări/ prin exercițiu. 6. Scriu răspunsul problemei.
P12	Rezolvarea de situații de problemă din cotidian, care solicită calcule	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lecturez descrierea situației de problemă. 2. Reformulez descrierea ca o problemă de matematică. 3. Organizez datele într-o schemă potrivită. 4. Elaborez un plan de rezolvare. 5. Efectuez rezolvarea mental sau scris. 6. Scriu răspunsul.
P13	Formularea problemelor	<ol style="list-style-type: none"> 1. Observ cu atenție suportul dat pentru formularea problemei. 2. Îmi imaginez o situație potrivită. 3. Aleg date potrivite.³ 4. Formulez condiția problemei. 5. Formulez întrebarea problemei.
P14	Formarea șirurilor de numere după o regulă dată	<ol style="list-style-type: none"> 1. Înțeleg regula. 2. Aplic regula și scriu șirul.
P15	Completarea șirurilor de numere/forme geometrice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Observ cu atenție șirul. 2. Descopăr regula de formare. 3. Aplic regula și completez șirul.
P16	Recunoașterea formelor geometrice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Observ forma geometrică. 2. Îmi amintesc denumirea formei/ elementelor ei. 3. Notez răspunsul conform cerințelor.
P17	Efectuarea măsurărilor	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aleg instrumentul de măsurare potrivit. 2. Aleg unitatea de măsură potrivită. 3. Efectuez măsurarea. 4. Scriu rezultatul obținut.
P18	Transformări ale unităților de măsură	<ol style="list-style-type: none"> 1. Îmi amintesc relația între unitățile de măsură respective. 2. Judec într-un mod convenabil și efectuez mental transformarea.

		3. Scriu răspunsul.
P19	Determinarea valorii de adevăr a unei propoziții matematice	1. Citesc cu atenție. 2. Mă întreb dacă este adevărat sau fals. 3. Notez răspunsul conform cerințelor.
P20	Exercițiu lacunar (cu numere/ semne lipsă)	1. Citesc cu atenție. 2. Determin conform cerințelor numărul/semnul care lipsește. 3. Completez exercițiul.
P21	Enunț lacunar (cu numere/ cuvinte lipsă)	1. Citesc cu atenție. 2. Determin conform cerințelor fiecare număr/cuvânt care lipsește. 3. Completez enunțul.
P22	Completarea tabelelor/ schemelor	1. Observ cu atenție tabelul/schema. 2. Formulez o întrebare referitoare la caseta care trebuie completată, folosind terminologia matematică. 3. Răspund la întrebare și completez caseta. 4. Dacă este necesar, continui în mod analog.
P23	Colaborarea în echipă	1. Mă implic. 2. Sunt receptiv(ă) la ideile colegilor. 3. Argumentez cu calmitate propriile idei.
P24	Caietul meu	1. Caietul meu are aspect plăcut. 2. Scrierea este lizibilă. 3. Caietul este completat îngrijit.

4.1.3. Științe

Produse recomandate		Criterii de succes
P1	Comunicarea orală/scrisă a informației științifice	1. Expun informația. 2. Respect succesiunea ideilor. 3. Utilizez limbajul științific.
P2	Descrierea unor viziuni/ corpuri/ organe/ sisteme de organe/ fenomene/ procese naturale sau vitale	1. Stabilesc obiectul descrierii. 2. Respect algoritmul pentru descriere. 3. Găsesc asemănări și deosebiri. 4. Expun informația coerent și clar. 5. Utilizez limbajul științific.
P3	Clasificarea ființelor umane (rase)/ organelor vitale ale omului/ sistemelor de organe/ proceselor/ fenomenelor naturale, vitale, sociale, psihologice	1. Stabilesc criteriul pentru clasificare. 2. Triez/ordonez/grupez. 3. Denumesc grupul obținut.
P4	Compararea corpurilor vii/ nevii/ proceselor vitale/ psihologice	1. Stabilesc corpurile pentru comparare. 2. Găsesc asemănările și deosebirile. 3. Formulez concluzii. 4. Expun clar și coerent gândurile. 5. Utilizez limbajul științific.
P5	Realizarea unor investigații simple	1. Formulez întrebări și identific problema. 2. Stabilesc etapele de lucru. 3. Stabilesc mijloacele. 4. Colectez informații. 5. Parcurg etapele de lucru. 6. Efectuez măsurări. 7. Reprezint rezultatele în tabele, grafice, desene. 8. Formulez concluzia.
P6	Ordonarea unor corpuri/ organe	1. Stabilesc criteriul pentru ordonare.

	vitale/fenomene/evenimente/etape	2.Ordonez. 3.Formulez concluzii.
P7	Observații asupra mediului natural și social/ corpurilor/ organelor corpului uman	1.Stabilesc obiectul supus observării. 2.Efectuez observarea 3.Respect succesiunea logică. 4.Consemnez (înregistrez, notez, desenez) rezultatele observării. 5.Prezint rezultatele observării. 6.Utilizez limbajul științific.
P8	Experimente simple	1.Respect regulile de securitate. 2.Respect algoritmul propus. 3.Prezint/descriu etapele experimentului. 5.Formulez concluzii. 6.Manifest interes și disponibilitate.
P 9	Modele schematice/ obiectuale/ grafice ale corpului uman/ organelor corpului uman/ proceselor/ fenomenelor naturale și vitale	1. Stabilesc obiectul/procesul/fenomenul. 2.Îmi amintesc/studiez structura, părțile componente ale obiectului/procesului/fenomenului. 3.Modelez obiectul/procesul/fenomenul din materiale corespunzătoare. 4.Explic modelul. 6.Lucrez cu acuratețe. 7.Manifest creativitate, originalitate.
P10	Sistematizarea informației în diverse forme	1.Stabilesc modalitatea de sistematizare a informației (tabel, schemă, etc.). 2.Selectez informația obținută în urma lecturii/analizei. 3.Înregistrez informația (tabel, schemă, etc.) 4.Concluzionez. 5.Prezint informația utilizând limbaj științific.
P11	Analiza unor relații, acțiuni, schimbări, consecințe, efecte	1. Stabilesc relațiile/ acțiunile/schimbările/ consecințele/efectele. 2.Formulez clar opinia/poziția proprie. 3.Argumentez coerent. 4.Respect succesiunea logică. 5.Utilizez limbajul științific.

4.1.4. Istoria românilor și universală

Produse recomandate		Criteria de succes
P1	Comunicarea informației istorice	1. Expun succint informația cu caracter istoric. 2. Respect succesiunea ideilor expuse. 3. Ordonez cronologic și logic informația selectată. 4. Utilizez adecvat termenii istorici în formularea enunțurilor.
P2	Portofoliu la istorie	1. Respect cerințele unui portofoliu. 2. Distribuie/ aranjez materialele conform structurii. 3. Elaborez materiale de calitate. 4. Realizez materialele creativ și original.
P3	Sursele istorice	1. Respect algoritmul (timpul, autorul și subiectul expus) pentru descrierea sursei istorice. 2. Identific asemănările și deosebirile cu alte surse. 3. Expun coerent și clar informația. 4. Utilizez limbajul istoric.
P4	Arborele genealogic	1. Stabilesc modalitățile de elaborare a arborelui. 2. Colectez informațiilor despre membrii familiei. 3. Reprezintă cronologic informațiile pentru fiecare membru al familiei. 4. Asigur un aspect estetic al lucrării.

		5. Prezint produsul.
P5	Simbol al localității/ blazon al familiei	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utilizez elemente semnificative ale localității/familiei 2. Abordez creativ simbolurile. 3. Asigur un aspect estetic al lucrării.
P6	Personalitatea istorică caracterizată	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utilizez algoritmul propus pentru caracterizare. 2. Caracterizez personalitatea evidențiind elementele specifice. 3. Identific caracteristicile comune cu alte personalități istorice. 4. Argumentez atitudinea / opinia proprie față de faptele personalității istorice. 5. Expun coerent și clar gândurile. 6. Utilizez limbajul istoric.
P7	Posterul de grup	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prezența elementelor de conținut istoric folosite adecvat. 2. Contribui la realizarea posterului. 3. Asigur un aspect estetic al lucrării.
P8	Axa cronologică (linia timpului)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizez axa cronologică. 2. Repartizez pe axa cronologică segmente de timp (ani, decenii, secole). 3. Plasez pe axa cronologică evenimente istorice . 4. Urmăresc corectitudinea plasării evenimentelor istorice pe axa cronologică.
P9	Harta istorică mută	<ol style="list-style-type: none"> 1. Localizez pe harta mută spațiului istoric solicitat 2. Hașurez cu diferite culori teritorii/ spații indicate în legendă. 3. Plasez evenimente în spațiul istoric. 4. Completez legenda hărții cu simboluri și informații la simboluri.
P10	Interviul/ Dialogul istoric	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect subiectul propus. 2. Formulez corect întrebările/răspunsurile. 3. Respect numărul propus de întrebări/ răspunsuri. 4. Urmăresc răspunsurile pentru fiecare întrebare. 5. Respect cerințele în prezentarea interviului/ dialogului.
P11	Ghid turistic pentru vizitatori	<ol style="list-style-type: none"> 1. Schițez/realizez harta traseului. 2. Indic locurile de vizitat pe traseul stabilit. 3. Descriu succint locurile de vizitat.
P12	Pliant/ Colaj	<ol style="list-style-type: none"> 1. Selectez informații/ materiale conform subiectului propus. 2. Respect corectitudinea explicațiilor, prezentărilor aduse. 3. Plasez logic informațiile/materialele în produs. 4. Asigur un aspect estetic al lucrării.
P13	Proiectul pe teme istorice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identific și selectez resursele materiale. 2. Elaborez și structurez proiectul, precizez elementele de conținut ale proiectului. 3. Sunt creativ și urmăresc gradul de noutate pe care-l aduce proiectul în abordarea temei sau în soluționarea problemei.
P 14	Album de familie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Adun informații și fotografii ale membrilor familiei. 2. Selectez datele cele mai importante. 3. Ordonez informația cronologic. 4. Realizez un album în care fiecărui membru îi dedic /aloc cel puțin o pagină. 5. Redau, pe scurt, istoria familiei sub forma unui arbore genealogic. 6. Folosesc limbajul istoric în prezentarea albumului.

4.1.5. Educația moral-spirituală

Produse recomandate		Criteria de succes
P1	Mesaj oral (emițător/ vorbitor)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vorbesc pe un ton moderat, nici prea tare, nici prea încet. 2. Pronunț clar cuvintele, propozițiile, frazele. 3. Conversez privind în ochii persoanei cărei mă adresez. 4. Vorbesc fără să fac multe gesturi. 5. Comunic politicos, amabil și calm.
P2	Alfabetul valorilor	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect drepturile tuturor. 2. Cunosc valorile morale care stau la baza relațiilor cu ceilalți oameni. 3. Cer și ofer ajutor cu plăcere celorlalți. 4. Acționez în favoarea altora sprijinindu-i.
P3	Agenda faptelor bune (proces)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Recunosc faptele bune, prezentând exemple. 2. Analizez propriul comportament, prin raportarea la normele valorice. 3. Manifest sensibilitate față de problemele celorlalți și a comunității. 4. Particip în acțiuni de binefacere/ caritate, ajutându-i pe ceilalți. 5. Notez în agendă, în mod regulat, faptele bune săvârșite, argumentând valoarea lor. 6. Povestesc despre o faptă bună pe care am făcut-o și de care sunt mândru.
P4	Târgul/ caravana de Crăciun (organizare/ coordonare)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stabilesc scopul târgului și activitățile pe care dorim să le organizăm. 2. Obțin acordul pentru derularea târgului. 3. Identific spațiul, locul care trebuie amenajat și decorat. 4. Identific obiceiurile locale ce trebuie promovate și redescoperite. 5. Găsesc persoanele (învățător, director, părinți etc.) care pot oferi sprijin și resursele necesare. 6. Coordonez buna desfășurare a activităților.
P5	Expoziție Pascală (atitudine)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Recunosc obiceiurile Pascale specifice localității și țării mele. 2. Mă implic cu interes în activitățile organizate în clasă, la școală, în comunitate. 3. Apreciez și promovez tradițiile și obiceiurile locale și naționale. 4. Respect regulile de bună purtare.
P6	Mini-proiect de grup	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stabilesc împreună cu colegii tematica, volumul proiectului și timpul în care vom realiza. 2. Îi încurajez pe ceilalți membri ai grupului spre realizare. 3. Permit tuturor membrilor să se implice. 4. Completez atunci când consider că ideea mea este deosebită și valoroasă.
P7	Implicarea în acțiuni comunitare	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identific probleme în care aș putea să mă implic. 2. Caut ghidat modalități de implicare. 3. Stabilesc împreună cu colegii un plan de acțiuni și reguli concrete. 4. Manifest interes. 5. Respect planul de acțiuni și regulile propuse.
P8	Cupoanele voluntarului	<ol style="list-style-type: none"> 1. Decupez cupoanele. 2. Decorez cupoanele creativ pentru fiecare coleg. 3. Scriu sarcinile importante. 4. Mă implic în realizarea sarcinilor propuse.
P9	Proiect de acțiuni	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identific situația/problemă. 2. Formulez acțiuni de soluționare a problemei. 3. Argumentez necesitatea realizării acțiunilor. 4. Realizez acțiunile propuse treptat.

4.1.6. Educația muzicală

Produse recomandate		Criteria de succes
P1	Interpretarea cântecului	<ol style="list-style-type: none"> 1. Cunosc cuvintele și melodia cântecului. 2. Cunosc/redau corect elementele limbajului muzical. 3. Interpretez expresiv cântecul: <ol style="list-style-type: none"> a) Redau cu gestul mâinii linia melodică. b) Improvizez/execut mișcări de dans potrivite ritmului melodiei. c) Acompaniez ritmic melodia la tobă, tamburină, clopoței, triangu etc. 4. Respect poziția corpului în timpul interpretării.
P2	Audiția creației muzicale	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect regulile de audiere. 2. Cunosc/recunosc titlul și compozitorul. 3. Determin evenimentele sonore. 4. Determin/descopăr/stabilesc caracterul muzicii în fiecare eveniment sonor. 5. Îmi exprim impresiile despre creație.
P3	Caracterizarea creației muzicale	<ol style="list-style-type: none"> 1. Audiez/vizionez creația muzicală în varianta de interpretare propusă. 2. Numesc titlul (denumirea) creației (lucrării). 3. Numesc compozitorul, autorul versurilor, cine interpretează. 4. Determin caracterul melodiei (cantabil, dansant, de marș). 5. Determin instrumentele muzicale care se evidențiază. 6. Caracterizez emoțiile, sentimentele, exprimate de melodie. 7. Argumentez în ce momente din viață poate să sune această creație muzicală.
P4	Improvizarea melodiilor	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aleg un instrument muzical (tobiță, tamburină, clopoței, xilofon, triangu etc.). 2. Creez un ritm/ un acompaniament ritmic după melodie/ după model/ după criteriul propus. 3. Interpretez ritmul/accompaniamentul ritmico-timbral. 4. Transmit emoții prin această improvizare.
P5	Colaborarea în echipă	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mă implic. 2. Sunt receptiv(ă) la ideile colegilor. 3. Argumentez cu calmitate propriile idei.
P6	Improvizarea mișcărilor de dans	<ol style="list-style-type: none"> 1. Improvizez/ execut mișcări potrivite dansului. 2. Sincronizez artistic melodia și mișcările de dans. 3. Transmit emoții prin această improvizare.

4.1.7. Educația plastică

Produse recomandate		Criteria de succes
P1	Lucrări și compoziții plastice realizate prin utilizarea diverselor materiale, instrumente și tehnici de artă	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema plastică și subiectul. 2. Utilizez materialele / ustensilele corespunzătoare. 3. Realizez subiectul plastic prin tehnica studiată, obținând expresivitatea plastică în pictură. 4. Execut lucrarea cu acuratețe (aspectul estetic).
P2	Lucrare plastică utilizând creioanele colorate	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema plastică și subiectul. 2. Utilizez corespunzător/adecvat creioanele de diferite culori. 3. Execut lucrarea cu acuratețe (aspectul estetic). 4. Realizez subiectul într-un mod individual și creativ.

P3	Lucrare plastică utilizând acuarela/guașul	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema plastică și subiectul. 2. Execut lucrarea cu acuratețe (aspectul estetic). 3. Realizez subiectul într-un mod individual și creativ.
P4	Lucrare plastică utilizând culoarea ca element de limbaj plastic	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema plastică și subiectul. 2. Obțin prin amestecuri cromatice culori binare/nuanțe/tonuri. 3. Combin reușit/corespunzător/adekvat culorile în lucrare. 4. Execut lucrarea cu acuratețe (aspectul estetic). 5. Realizez subiectul într-un mod individual și creativ.
P5	Lucrare plastică utilizând punctul/liniile	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema plastică și subiectul. 2. Utilizez punctul/liniile ca elemente decorative. 3. Construiesc motive decorative. 4. Realizez subiectul într-un mod individual și creativ.
P6	Lucrare plastică utilizând forma ca element de limbaj plastic	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema plastică și subiectul. 2. Obțin forme spontane prin diferite tehnici și procedee. 3. Utilizez diferite forme plastice/spațiale îmbinate într-o compoziție. 4. Execut lucrarea cu acuratețe. 5. Realizez subiectul într-un mod individual și creativ.
P7	Compoziție plastică	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema plastică și subiectul. 2. Utilizez materialele / ustensilele corespunzătoare. 3. Combin reușit tehnicile de realizarea compoziției. 4. Execut lucrarea cu acuratețe (aspectul estetic). 5. Realizez subiectul într-un mod individual și creativ.
P8	Compoziție în materiale naturale	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema plastică și subiectul. 2. Combin/utilizez reușit materiale naturale. 3. Accentuez centrul compoziției prin tehnicile/materialele alese. 4. Execut lucrarea cu acuratețe. 5. Realizez subiectul într-un mod individual și creativ.
P9	Colaborarea în echipă	<ol style="list-style-type: none"> 1. Propun reguli pentru colaborarea în echipă. 2. Mă implic. 3. Sunt receptiv(ă) la ideile colegilor. 4. Pot argumenta ideile propuse de echipă.

4.1.8. Educația fizică

Produse recomandate		Criteria de succes
P1	Exerciții de front și formații	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identific modelul de mișcare pentru fiecare segment al corpului. 2. Execut corect exercițiile de front și formații în ritm susținut. 3. Respect regulile de acțiune individuală și în grup.
P2	Exerciții cu caracter aplicativ (mers, alergări, sărituri etc.)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Înțeleg/ explic terminologia exercițiilor cu caracter aplicativ. 2. Execut acțiunea motrică (alergarea, aruncarea, prinderea etc.). 3. Respect regulile de securitate. 4. Manifest insistență, curaj, răbdare și interes pentru creșterea indicilor proprii.
P3	Exerciții de dezvoltare fizică generală (EDFG)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect poziția inițială. 2. Aplic reguli de organizare/autoorganizare și desfășurare a activităților practice. 3. Execut corect exercițiile de DFG.

		4. Respect tehnica securității.
P4	Exerciții de atletism (săritură, alergare)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect poziția corpului. 2. Manifest rezistență în regim aerobic. 3. Acționez cu indici potriviți de îndemânare în cadrul acțiunilor motrice specifice. 4. Respect tehnica securității. 5. Manifest insistență, curaj, răbdare.
P5	Exerciții din gimnastica de bază (rostogoliri, atârănări, semisfoară etc.)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect poziția corpului. 2. Execut corect exercițiile propuse. 3. Manifest interes, insistență, curaj și răbdare. 4. Respect regulile de securitate.
P6	Jocul sportiv / Jocul dinamic / ștafete	<ol style="list-style-type: none"> 1. Descriu regulile elementare a jocului/ ștafetei, utilizând terminologia specifică. 2. Respect regulile jocului/ ștafetei. 3. Execut tehnica elementelor jocului/ ștafetei. 4. Acționez în activitatea de învățare 5. Manifest respect pentru adversar.
P7	Aruncarea mingii Aruncarea/prinderea obiectelor de pe loc și în mișcare	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect poziția corectă a corpului. 2. Arunc/prind corect obiectele de pe loc și în mișcare. 3. Respect regulile de securitate.
P8	Colaborarea în echipă	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mă implic. 2. Sunt receptiv(ă) la acțiunile colegilor. 3. Încurajez colegii în timpul activității. 4. Argumentez cu calmitate propriile acțiuni. 5. Respect regulile de securitate.
P9*	Turismul activ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Recunosc inventarul sportiv, utilizând terminologia specifică. 2. Utilizez corect inventarul sportiv. 3. Aplic mijloacele de orientare după elementele naturii pentru măsurarea distanței/determinarea condițiilor meteorologice. 4. Respect regulile de comportament în excursie.

4.1.9. Educația tehnologică

Produse recomandate		Criterii de succes
P1.	Elaborarea unui meniu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Expun opinia privind varietatea produselor alimentare utilizate în hrana omului. 2. Identific mâncăruri necesare unei alimentații sănătoase și mâncărurile care pot dăuna sănătății. 3. Recunosc cele trei mese principale ale zilei. 4. Elaborez un meniu sănătos.
P2.	Lucrare practică de preparare a unor bucate simple (tartine, salate)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect regulile de igienă și protecție a muncii. 2. Utilizez adecvat vesela, tacâmurile și ustensilele de bucătărie. 3. Execut operații de preparare/ decorare a unor bucate simple (tartine, salate). 4. Realizez subiectul într-un mod individual și creativ.
P3.	Poster	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect subiectul propus ca membru a unei echipe.

		<ol style="list-style-type: none"> 2. Mă implic activ. 3. Propun și argumentez cu calmitate propriile idei. 4. Sunt receptiv la ideile colegilor.
P4.	Confecționarea unui colaj	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prezint subiectul reprezentat; 2. Argumentez selectarea materialelor; 3. Descriu etapele tehnologice de realizare a colajului; 4. Respect regulile de securitate; 5. Comentez aspectul estetic a lucrării; 6. Realizez subiectul într-un mod individual și creativ.
P5.	Obiect decorativ (hârtie colorată, carton, materiale de reciclaj, materiale naturale, etc.)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema și subiectul propus; 2. Utilizez adecvat materialele; 3. Creez forme plane și volumetrice din hârtie/carton/materiale de reciclaj; 4. Execut lucrarea cu acuratețe; 5. Realizez subiectul într-un mod individual și creativ.
P6.	Lucrare practică (broderie)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect subiectul propus. 2. Stilizez formele naturale ca să obțin motive decorative tradiționale. 3. Îmbin motive decorative ca să obțin compoziții decorative. 4. Respect legițile compoziției decorative de creare a ornamentului (ritmul, simetria) 5. Execut lucrarea cu acuratețe. 6. Realizez subiectul într-un mod individual și creativ.
P7.	Mesaj oral (creșterea și îngrijirea plantelor)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Cunosc varietatea plantelor cultivate de om; 2. Recunosc condițiile de creștere a culturilor legumicole și plantelor decorative; 3. Descriu lucrările realizate pe sol; 4. Numesc factorii ce favorizează obținerea unei roade bogate.
P8.	Lucrare practică (sădire/ creștere a plantelor)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Seamăn/ plantez o plantă. 2. Realizez activități de îngrijire a plantelor sădite. 3. Respect normele de igienă și securitate a muncii.
P9.	Asamblarea și dezasamblarea modelelor de roboți	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identific tipurile de roboți; 2. Înțeleg legițile roboticii; 3. Recunosc unitățile funcționale ale robotului; 4. Asamblez și dezasamblează modele de roboți; 5. Realizez controlul manual, automat și manumatic al modelelor de roboți asamblați.
P10.	Formă volumetrică modelată	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect subiectul propus; 2. Aplic corect procedee de modelare a formelor volumetrice; 3. Creez forme în volum și în relief; 4. Realizez subiectul într-un mod individual și creativ; 5. Execut lucrarea cu acuratețe; 6. Respect regulile de igienă și securitate a muncii
P11.	Colaborarea în echipă	<ol style="list-style-type: none"> 1. Propun reguli pentru colaborarea în echipă. 2. Mă implic. 3. Sunt receptiv(ă) la ideile colegilor. 4. Pot argumenta ideile propuse de echipă

4.1.10. Dezvoltare personală

Produse recomandate		Criteria de succes
P1	Expoziție de desene	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema propusă. 2. Mă implic (propun un desen realizat personal/ de cineva / împreună cu cineva). 3. Sunt receptiv la ideile colegilor. 4. Argumentez calm implicarea personală în expoziția de desene.
P2	Confecționare de lucrări	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect normele de igienă și protecție a muncii. 2. Respect tema lucrării. 3. Respect etapele de lucru. 4. Utilizez schițe, scheme și diferite tehnici de lucru. 5. Execut lucrarea cu acuratețe. 6. Finisez lucrarea.
P3	Posterul	<ol style="list-style-type: none"> 1. Selectez informații și imagini la temă. 2. Propun mesaje scrise la temă. 3. Respect opiniile celorlalți. 4. Mă implic în definitivarea posterului. 5. Manifest disponibilitate de a prezenta posterul.
P4	Cod de reguli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Explic situația/problemă. 2. Formulez reguli. 3. Argumentez necesitatea respectării regulilor. 4. Demonstrez interes și disponibilitatea.
P5	Mesajul argumentativ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Alcătuiesc un enunț care exprimă clar opinia mea. 2. Expun coerent și clar fiecare gând. 3. Respect ordinea ideilor. 4. Folosesc cuvinte adecvate subiectului de discuție.
P6	Concurs	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema/cerințele concursului. 2. Particip la fiecare etapă. 3. Exprim clar și coerent ideile. 4. Manifest interes și disponibilitate.
P7	Program personal de acțiuni	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stabilesc ghidat formatul programului 2. Enumer 5-6 acțiuni ce-mi protejează sănătatea. 3. Explic acțiunile alese. 4. Argumentez necesitatea realizării acțiunilor. 5. Exprim clar și concis gândurile.
P8	Programul zilnic	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect cerințele de prezentare. 2. Percep și planific corect timpul. 3. Ordenez activitatea de învățare/timp liber într-un tabel etc. 4. Prezint pe scurt regimul de activitate și odihnă a unuia elev. 5. Exprim coerent și clar gândurile.
P9	Studiul de caz	<ol style="list-style-type: none"> 1. Descriu ghidat un studiu de caz (cauze, comportamente, consecințe) 2. Exprim emoțiile privind situația respectivă. 3. Formulez clar opinia/ poziția proprie. 4. Identific soluția potrivită situației descrise. 5. Argumentez opiniile formulate.
P10	Proiect de carieră	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prezint succint proiectul elaborat. 2. Respect cerințele de prezentare. 3. Argumentez ideile expuse clar și succint

		<ol style="list-style-type: none"> Utilizez limbajul adecvat/specific. Formulez concluzii. Îi încurajez pe ceilalți colegi ai clasei pentru prezentarea proiectelor lor.
P11	Mini-proiectul de grup (cooperarea)	<ol style="list-style-type: none"> Stabilesc împreună cu colegii tematica, volumul proiectului și timpul în care îl vom realiza. Pun în discuție idei și contribui cu informații relevante. Îi încurajez pe ceilalți membri ai grupului să pună în discuție ideile lor. Permit tuturor membrilor grupului să se expună. Iau în considerare sentimentele și ideile celorlalți. Îi ascult pe ceilalți și completez atunci când cred că ideea mea este deosebită și valoroasă.
P12	Mini-proiectul în grup (prezentarea produsului)	<ol style="list-style-type: none"> Respect cerințele de prezentare. Prezint pe scurt mini-proiectul. Argumentez clar și pe scurt. Formulez concluzii. Utilizez limbajul adecvat/specific. Prezint clar și convingător.
P13	Prima mea carte	<ol style="list-style-type: none"> Respect normele de igienă și protecție a muncii. Respect tema lucrării. Selectez informații și imagini la temă. Respect etapele de lucru. Utilizez schițe, scheme și diferite tehnici de lucru. Execut lucrarea cu acuratețe. Respect cerințele de prezentare.
P14	Activitate de simulare: evacuarea din clasă	<ol style="list-style-type: none"> Recunosc semnalul de alarmare/evacuare. Îmi păstrez calmul. Sunt calm. Mă deplasez pe traseul de evacuare/ căile de evacuare din instituția de învățământ (conform planului de evacuare). Execut acțiuni conform situației. Mă prezint la locul stabilit.
P15	Prezentare digitală	<ol style="list-style-type: none"> Selectez informația corespunzător temei. Aleg modalitatea de prezentare electronică. Respect etapele de lucru pentru prezentarea electronică. Respect cerințele de elaborare a prezentării în format electronic Prezint explicit și coerent.
P16	Reportaj	<ol style="list-style-type: none"> Stabilesc scopul și tematica reportajului. Urmez pașii conform algoritmului prestabilit. Respect cerințele de elaborare a mesajului. Prezint clar și convingător
P17	Emisiune pentru copii	<ol style="list-style-type: none"> Stabilesc scopul și tematica emisiunii. Stabilesc locul realizării emisiunii. Respect cerințele de prezentare a emisiunii. Prezint clar, coerent produsul.
P18	Jurnal de vizită / excursie/ impresii	<ol style="list-style-type: none"> Identific obiectivele pentru realizarea produsului. Stabilesc locul desfășurării acțiunii. Respect tehnica securității vieții. Respect cerințele și timpul propus.

4.1.11. Limba străină I (al treilea an de studiu)

Produse recomandate	Criterii de succes
P1. Recunoașterea sunetelor, a cuvintelor, a enunțurilor simple în mesajul scris și oral	<ol style="list-style-type: none"> 1. Recunosc cuvântul și grupul de cuvinte în mesajul oral și scris. 2. Rostesc clar cuvinte și grupuri de cuvinte în mesajul oral și scris. 3. Recunosc cuvinte, grupuri de cuvinte într-un text necunoscut. 4. Alcătuiesc enunțuri simple cu vocabularul învățat.
P2. Comunicarea orală. Formularea propozițiilor simple	<ol style="list-style-type: none"> 1. Folosesc regulile învățate în alcătuirea mesajului oral. 2. Selectez și asociez enunțul simplu și cu imaginile corespunzătoare. 3. Expun corect și clar gândurile. 4. Utilizez formule de politețe corespunzătoare conținutului tematic, a situației.
P3. Alcătuirea unui dialog scurt și simplu la tema propusă	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reproduc formule de politețe simple în situații de comunicare concrete. 2. Alcătuiesc enunțuri simple după un model. 3. Utilizez formule de inițiere, menținere, încheiere a unui dialog. 4. Ajut interlocutorul în caz de necesitate.
P4. Formularea unor răspunsuri și întrebări simple, adecvate unei situații, text, tablou, dialog	<ol style="list-style-type: none"> 1. Formulez întrebări simple la tema propusă. 2. Alcătuiesc întrebări simple în bază de text informativ sau dialog. 3. Asociez informația din tablou cu anumite întrebări. 4. Răspund la întrebări de tipul: Cine? Ce? Cum este? Ce face? Când? Unde? 5. Utilizez corect structura enunțului interogativ.
P5. Descrierea orală sau scrisă a unei persoane/imagini, oral sau scris în bază de suport de cuvinte și întrebări	<ol style="list-style-type: none"> 1. Expun coerent și clar fiecare gând. 2. Utilizez vocabularul activ corespunzător situației prezentate. 3. Asociez textul prezentat cu imagini potrivite. 4. Dau dovadă de succesiune logică în descrierea de persoane și imagini.
P6. Citirea cu voce a unui text cunoscut	<ol style="list-style-type: none"> 1. Citesc corect, fluent toate cuvintele. 2. Citesc expresiv cu intonația potrivită. 3. Înțeleg sensul fiecărei propoziții. 4. Selectez din text enunțurile corespunzătoare imaginilor. 5. Selectez cuvintele cheie din text.
P7. Textul (literar/ nonliterar) citit la prima vedere	<ol style="list-style-type: none"> 1. Citesc cursiv, fluid și conștient textul. 2. Articulez corect toate cuvintele. 3. Respect intonația impusă de conținut și de semnele de punctuație
P8. Redarea conținutului unui dialog, text cunoscut citit/audiat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Anunț titlul textului. 2. Asociez corect unele informații din text cu documente iconografice (imagini, plan). 3. Respect ordinea cronologică a evenimentelor din text. 4. Identific eroii principali. 5. Utilizez cuvinte cheie din text/dialog pentru a reda conținutul.
P9. Reproducerea unor poezii, cântece simple	<ol style="list-style-type: none"> 1. Anunț titlul și autorul poeziei. 2. Recit expresiv toate versurile. 3. Rostesc corect și clar cuvintele. 4. Folosesc mimica și gesturile.

P10	Conversație	<ol style="list-style-type: none"> 1. Construiesc corect enunțuri simple. 2. Formulez întrebări simple despre identitatea interlocutorului. 3. Alcătuiesc răspunsuri succinte. 4. Utilizez vocabularul corespunzător temei de conversație.
P11	Prezentarea unui monolog succint la tema propusă	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utilizez cuvintele corespunzătoare temei propuse. 2. Construiesc corect gramatical propoziții simple. 3. Caracterizez succint în baza de suport de cuvinte, întrebări.
P12	Scrierea/copierea enunțurilor simple a textului de mică extindere din manual	<ol style="list-style-type: none"> 1. Scriu corect gramatical cuvinte și grupuri de cuvinte. 2. Scriu cu acuratețe. 3. Respect semnele diacritice, de punctuație, alineatul.
P13	Scrierea după dictare	<ol style="list-style-type: none"> 1. Scriu corect cuvintele cunoscute. 2. Respect semnele diacritice, de punctuație, alineatul. 3. Scriu lizibil cu acuratețe.
P14	Scrierea unei scrisori scurte (de invitație, de acceptare, de refuz), mesaje electronice, cărți poștale scurte și simple (de aniversare, de felicitare etc.)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect părțile componente ale scrisorii/invitației. 2. Respect ordinea de idei. 3. Utilizez vocabularul corespunzător situației expuse. 4. Respect regulile descriere și punctuație.
P15	Realizarea de indicații /instrucțiuni/formular/fișă în completarea de orar agenda lucrul cu harta a planului simplu și a activității de învățare	<ol style="list-style-type: none"> 1. Înțeleg corect instrucțiunile. 2. Realizez instrucțiunile corespunzător ordinii expuse. 3. Prezint cu ușurința planul realizat. 4. Respect structura de completare a fișei formularului agendei și a planului.
P16	Colaborarea în echipă	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mă implic. 2. Sunt receptiv(ă) la ideile colegilor. 3. Argumentez cu calmitate propriile idei.

4.2. Produse școlare opționale

MECD se aplică și în cadrul disciplinelor opționale, învățătorul având posibilitatea de a formula propriile produse școlare și a elabora criteriile de succes după modelul disciplinelor obligatorii înrudite.

Învățătorul poate propune produse opționale și în cadrul disciplinelor obligatorii – un produs opțional într-un modul, prin corelare cu o finalitate curriculară. Produsul opțional poate fi selectat din lista exemplurilor propuse sau elaborat personal în unitate cu un sistem de criterii.

Propunerea unui produs opțional se va argumenta în funcție de necesitățile și interesele elevilor sau alți factori, învățătorul asumându-și responsabilitatea pentru impactul asupra elevului.

În proiectările didactice, produsul opțional se va marca cu asterisc și se va prezenta deplin, împreună cu criteriile de succes.

Exemple de produse opționale, clasa a IV-a:

Limba și literatura română: Rebusul • Mesajul scris • Completarea caietului • Minireferatul • Harta textului • Graficul emoțiilor • Portretul cuvântului • Profilul personajului • Reportajul • Scrisoare personajului literar

Matematică: Numărare cu startul, finalul și pasul dat, în ordinea precizată • Schimb de bani • Formularea regulii de formare a unui șir de numere/forme geometrice/rezultate ale unor măsurări • Scheme-lanț de calcule • Organizarea tabelară a unor informații date/selectate • Forme geometrice, desenate/modelate • Proiect

5. PROIECTAREA EVALUĂRII CRITERIALE PRIN DESCRIPTORI

5.1. Proiectarea eșalonată a ECD

Proiectarea didactică reprezintă activitatea complexă de concepere anticipată atât a desfășurării de ansamblu a procesului instructiv-educativ, cât și a componentelor sale, a modului în care acestea vor relaționa și se vor determina reciproc la toate nivelurile.

Proiectarea demersului didactic la o disciplină școlară solicită cadrului didactic gândirea în avans a derulării evenimentelor la clasă, o prefigurare a predării, învățării și evaluării, eșalonată pe două niveluri intercon condiționate:

- *proiectarea de lungă durată* (pentru un an școlar, un semestru, o unitate de învățare): proiectarea modului de administrare a disciplinei; proiectarea unităților de conținut;
- *proiectarea de scurtă durată*: elaborarea proiectelor de lecție (sau altă formă de organizare, de exemplu, excursie).

Cadrele didactice au dreptul să realizeze la începutul anului școlar doar proiectarea administrării disciplinei și a primulei unități de învățare (primului modul), iar proiectarea următoarelor unități de învățare să o realizeze pe parcurs, pe măsura finalizării implementării proiectului unității anterioare.

Prin contrapunerea nivelurilor de proiectare, se evidențiază elementele prin care se va realiza implementarea proiectării eșalonate a ECD în anul de învățământ 2018-2019:

Proiectarea de lungă durată		Proiectarea de scurtă durată
Proiectarea administrării disciplinei	Proiectarea unităților de învățare (a modulelor)	Proiectarea lecțiilor
Competențele specifice disciplinei	Sub-competențele prevăzute pentru modul	Sub-competențele selectate pentru lecție Obiectivele lecției
Sucesiunea unităților de învățare în an	Sucesiunea subiectelor tematice în modul	Sucesiunea evenimentelor instructionale (sau a etapelor ERRE)
Eșalonarea timpului: nr. total de ore pe an; nr. de ore pe module	Repartizarea timpului: nr. total de ore la modul; date calendaristice la fiecare subiect tematic	Administrarea timpului: durata lecției; durata fiecărei etape a lecției

	Resurse: nr. paginilor respective din manualul aprobat de MECC; alte resurse la discreție	Strategiile didactice: forme; metode, și procedee; mijloace Strategiile de evaluare: tipul evaluării; instrumentul de evaluare (în cazul în care evaluării instrumentale); produsele școlare vizate (în cazul evaluării instrumentale)
Eșalonarea evaluărilor pe parcursul anului (pe unități de învățare/module, semestre): evaluări inițiale, formative în etape, sumative	Repartizarea evaluărilor (inițiale; formative în etape; sumative) pe parcursul modulului <i>Opțional:</i> Repartizarea produselor pentru evaluări formative în etape pe parcursul modulului	Descrierea demersului proiectat

5.2. Proiectarea de lungă durată din perspectiva ECD

Proiectul de lungă durată:

- include proiectarea administrării disciplinei și proiectele unităților de învățare;
- este un **document managerial** care se întocmește de către cadrul didactic la începutul anului școlar pentru fiecare disciplină de învățământ și admite operarea unor ajustări, dezvoltări pe parcursul anului, în funcție de dinamica reală a clasei de elevi;
 - trebuie să constituie un **instrument funcțional** care să asigure un parcurs ritmic al conținuturilor și evaluărilor în cheia paradigmei ECD, punctat pe structura anului școlar și orientat spre realizarea finalităților curriculare de către elevii clasei.
 - este oportun să poarte un **caracter personalizat** realizând o confluență a normativității didactice cu creativitatea și competența profesională a pedagogului – benefică, întâi de toate, pentru elev; proiectările de lungă durată editate pot fi folosite ca repere pentru demersul personalizat.

5.2.1. Proiectarea administrării disciplinei

Proiectul administrării disciplinei va avea următoarea rubrică:

Disciplina:

Competențele specifice:

➡

➡etc.

Resurse bibliografice:

1.

2.etc.

Administrarea disciplinei:

Nr. de ore/săpt.	Nr. de ore/an

Unitățile de învățare (modulele)	Nr. de ore/modul	Evaluări			Observații
		EI	EFE	ES	

Indicații pentru completarea rubricilor

- ✓ **Disciplina** – se scrie denumirea disciplinei în conformitate cu Planul-cadru.
- ✓ **Competențele specifice disciplinei** – se transcriu din curriculum disciplinar (v. *Concepția didactică a disciplinei*);
- ✓ **Nr. de ore/săptămână** – se scrie în conformitate cu Planul-cadru.
- ✓ **Nr. de ore/an** – se calculează în funcție de structura anului școlar care este stabilită pentru fiecare an școlar în parte de către MECC al Republicii Moldova.
- ✓ **Evaluări** – se proiectează numărul de evaluări inițiale (EI), formative în etape (EFE) și sumative (ES) în fiecare modul; astfel, cadrul didactic va putea să-și clarifice dacă repartizarea orelor pe module îi va permite să deruleze eficient procesul ECD; totodată, se creează o viziune de ansamblu asupra procesului didactic la disciplină (a se vedea recomandările din tabelul 3).

Atenție! Pentru a asigura continuitatea implementării cu succes a ECD la nivelul claselor a IV-a și a V-a, la disciplinele cu 1-2 ore pe săptămână se vor proiecta 2-4 evaluări sumative anual (inclusiv cele semestriale).

- ✓ **Unitățile de învățare (modulele)** – pot fi eșalonate preluând denumirile modulelor din curriculum la disciplină (v. *Repartizarea conținuturilor pe clase și unități de timp*) sau denumirile capitolelor (modulelor) din manualul aprobat de MECC pentru anul în curs.
- ✓ **Nr. de ore/modul** – se proiectează orientativ, ținând cont de: recomandările din curriculum la disciplină (v. *Repartizarea conținuturilor pe clase și unități de timp*); conținuturile respective din manual; complexitatea conținuturilor; ritmul de învățare al elevilor etc.
- ✓ **Observații** – modificările care, eventual, vor surveni pe parcursul anului școlar.
- ✓ Cadrul didactic are libertatea de a completa tabelul *Administrarea disciplinei* cu alte rubrici care îi pot facilita activitatea de proiectare. De exemplu: poate face o demarcație între semestre; poate include rubrica *Săptămâna* destinată repartizării orientative pe săptămâni a orelor rezervate pentru parcurgerea modulului (de ex., S₁, S₂...etc. sau prin precizarea perioadelor calendaristice).

Tabelul 3. Recomandări privind proiectarea evaluărilor la disciplinele școlare în clasa a IV-a

Atenție! Tabelul de mai jos are caracter orientativ. Cadrul didactic poate să-și personalizeze demersul în funcție de necesitățile clasei, abordând cu o manieră individuală elevii.

Limba și literatura română					
Unitățile de învățare (modulele)	Nr. ore/modul	Nr. evaluări			
		EI	EFP	EFE	ES
Semestrul 1					
1. Patriotism	24	1	la discreția CD ⁶	2	1 (test)
2. Chibzuință	22	1	la discreția CD	2	2 (probă orală și test)
3. Sârguință	23	1	la discreția CD	2	1 (test)
4. Prietenie	23	1	la discreția CD	2	2 (probă orală și test)
5. Credință	13	1	la discreția CD	1-2	1 (test de ev. finală)
Total semestrul 1					
4,5 module	105 ore	5	la discreția CD	9-10	7 (5 scrise, 2 orale)
Semestrul 2					
5. Credință (continuare)	12	1	la discreția CD	1-2	1 (test)
6. Sensibilitate	24	1	la discreția CD	2	2 (probă orală și test)

⁶ CD – cadrul didactic

7. Bunăvoință	24	1	la discreția CD	2	1 (test)
8. Responsabilitate	21	1	la discreția CD	2	2 (probă orală și test)
9. Devotament	23	1	la discreția CD	2	1 (test)
10. Curiozitate	22	1	la discreția CD	2	2 (probă orală și test anual)
Total semestrul 2					
5,5 module	126 ore	5	la discreția CD	10-11	9 (6 scrise, 3 orale)
Total an:					
10 module	231 ore	10	la discreția CD	19-21	16 (11 scrise, 5 orale)
➡ Matematică					
Unitățile de învățare (modulele)	Nr. ore/ modul	Nr. evaluări			
		EI	EFP	EFE	ES
Semestrul 1					
1. Evocare prin exerciții și probleme	10	1 (la finele modulului evocativ)	la discreția CD		
2. Numere naturale până la un milion	14	1	la discreția CD	2	1
3. Adunarea și scăderea numerelor naturale, până la un milion	16	1	la discreția CD	2	1
4. Înmulțirea și împărțirea numerelor naturale, până la un milion	20	1	la discreția CD	2	1
Total semestrul 1					
3,5 module	60 ore	4	la discreția CD	6	3
Semestrul 2					
4. Înmulțirea și împărțirea numerelor naturale, până la un milion (continuare)	20	1	la discreția CD	2	1
5. Frații	14	1	la discreția CD	2-3	1
6. Elemente de geometrie și măsurări	24	2	la discreția CD	2-3	1
7. Matematica în viața noastră. Recapitulare finală	14	la discreția CD	la discreția CD	la discreția CD	1 (anuală)
Total semestrul 2					
3,5 module	72 ore	4-5	la discreția CD	6-9	4
Total an:					
7 module	132 ore	8-9	la discreția CD	12-15	7
➡ Științe					
Unitățile de învățare (modulele)	Nr. ore/ modul	Nr. evaluări			
		EI	EFP	EFE	ES
Semestrul 1					
1. Omul pe Pământ	5	1	la discreția CD	1	
2. Omul ființă biologică	10	1	la discreția CD	1-2	1
Total semestrul 1					
2 module	15 ore	2	la discreția CD	2-3	1
Semestrul 2					
3. Omul – ființă rațională și socială	11	1	la discreția CD	1-2	
4. Eu și lumea	7	1	la discreția CD	1	1
Total semestrul 2					
2 module	18 ore	2	la discreția CD	2-3	1
Total an:					
4 module	33 ore	4	la discreția CD	4-6	2

➡ Istoria românilor și universală							
Unitățile de învățare (modulele)	Nr. ore/modul	Nr. evaluări					
		EI	EFP	EFE	ES		
Semestrul 1							
1. Istoria ne învață	7	1	la discreția CD	1-2			
2. Fapte și personalități istorice	8	1	la discreția CD	1-2		1	
Total semestrul 1							
1,5 module	15 ore	2	la discreția CD	2-4		1	
Semestrul 2							
2. Fapte și personalități istorice (continuare)	11	1	la discreția CD	2-3			
3. Valori și tradiții în istorie	7	1	la discreția CD	1-2		1	
Total semestrul 2							
1,5 module	18 ore	2	la discreția CD	3-5		1	
Total an:							
3 module	33 ore	4	la discreția CD	5-9		2	
➡ Educația moral-spirituală							
Semestrul	Nr. ore	Nr. evaluări					
		EI	EFP	EFE	ES		
Semestrul 1	15	1	la discreția CD	2-3		1	
Semestrul 2	18	1	la discreția CD	3-4		1	
Total an:							
	33 ore	2	la discreția CD	5-6		2	
➡ Educația muzicală							
Unitățile de învățare (modulele)	Nr. ore/modul	Nr. evaluări					
		EI	EFP	EFE	ES		
Semestrul 1							
1. Muzica poporului meu: Creația muzicală populară	15	1	la discreția CD	2-3		1	
Semestrul 2							
2. Muzica poporului meu: Muzica academică	18	1	la discreția CD	2-3		1	
Total an:							
2 module	33 ore	2	la discreția CD	4-6		2	
➡ Educația plastică							
Unitățile de învățare (modulele)	Nr. ore/modul	Nr. evaluări					
		EI	EFP	EFE	ES		
Semestrul 1							
1. Materiale, instrumente și tehnici de artă	7	1	la discreția CD	1-2			
2. Elemente de limbaj plastic	8	1	la discreția CD	1-2		1	
Total semestrul 1							
2 module	15 ore	2	la discreția CD	2-4		1	
Semestrul 2							
3. Inițiere în compoziție	10	1	la discreția CD	2-3			
4. Inițiere în artele plastice	8	1	la discreția CD	1-2		1	
Total semestrul 2							
2 module	18 ore	2	la discreția CD	3-5		1	
Total an:							
4 module	33 ore	4	la discreția CD	5-8		2	
➡ Educația fizică							
Semestrul	Nr. ore	Nr. evaluări					
		Test	Test	Testare prin	EFP	EFE	ES

		morfologic	motric	exerciții de control		
Semestrul 1	30	1	3-4	la discreția CD	2-3 (probe practice)	1 (probă practică)
Semestrul 2	36	1	3-4	la discreția CD	2-4 (probe practice)	1 (probă practică)
Total an:						
	66 ore	2	6-8	la discreția CD	4-7 (probe practice)	2 (probe practice)
➡ Educația tehnologică						
Semestrul	Nr module	Nr. ore	Evaluări			
			EI	EFP	EFE	ES
Semestrul 1	1-2	15	1-2	la discreția CD	2-3	1
Semestrul 2	1-2	18	1-2	la discreția CD	2-3	1
Total an:						
	2-4 module	33 ore	2	la discreția CD	4-6	2
➡ Dezvoltarea personală⁷						
Unitățile de învățare (modulele)		Nr. ore/ modul	Nr. evaluări			
			EI	EFP	EFE	ES
Semestrul 1						
1. Arta cunoașterii de sine și a celuilalt		7	1	la discreția CD	1	
2. Asigurarea calității vieții		6	1	la discreția CD	1	
3. Mod sănătos de viață		2	1	la discreția CD		
Total semestrul 1		15	3	la discreția CD	2	1
Semestrul 2						
3. Mod sănătos de viață (continuare)		5	la discreția CD	la discreția CD	1	
4. Proiectarea carierei profesionale și dezvoltarea spiritului antreprenorial		6	1	la discreția CD	1	
5. Securitate personală		7	1	la discreția CD	1	
Total semestrul 2		18	2-3	la discreția CD	3	1
Total an:						
	5 module	33 ore	5-6	la discreția CD	5	2 semestriale
➡ Limba străină (engleză)						
Unitățile de învățare (modulele)		Nr. ore/ modul	Nr. evaluări			
			EI	EFP	EFE	ES
Semestrul 1						
1. M1		7	1	la discreția CD	1	
2. M2		8	1	la discreția CD	1-2	2 (probă orală și test)
3. M3		7	1	la discreția CD	1	
4. M4		8	1	la discreția CD	1-2	2 (probă orală și test)
Total semestrul 1						
4 module		30 ore	4	la discreția CD	4-6	4 (2 orale și 2 scrise)
Semestrul 2						
5. M5		11	1	la discreția CD	2-3	1 (test)
6. M6		13	1	la discreția CD	2-3	2 (probă orală și test)

⁷ Disciplina *Dezvoltare personală* nu se apreciază cu calificative. La finele fiecărei unități de învățare se va realiza o evaluare formativă în etape, iar la finele fiecărui semestru se va realiza o evaluare a comportamentului elevilor sau autoevaluare prin completarea unei grile similare tabelului „Copilul la școală” propus în Tabelul de performanță.

7. M7	12	1	la discreția CD	2-3	1 (test)
Total semestrul 2					
3 module	36 ore	3	la discreția CD	6-9	4 (1 orală și 3 scrise)
Total an:					
7 module	66 ore	7	la discreția CD	10-15	8 (3 orale și 5 scrise)

5.2.2. Proiectarea unităților de învățare (modulelor)

Proiectele unităților de învățare (modulelor) vor avea următoarea rubricăție:

Modulul:.....
Nr. de ore alocate:.....

Sub-competențe	Detalii de conținut	Nr.de ore	Data	Resurse	Evaluare	Observații

Indicații pentru completarea rubricilor

- ✓ **Modulul** – se trece numărul de ordine și denumirea modulului în conformitate cu eșalonarea din tabelul *Administrarea disciplinei*. Proiectarea la nivel de modul poate fi realizată atât la începutul anului școlar, cât și pe parcurs – pe măsură ce se finalizează implementarea proiectului modulului anterior.
- ✓ **Nr. de ore alocate** – se trece numărul corespunzător din tabelul *Administrarea disciplinei*.
- ✓ **Sub-competențe** – în variantă schematică, se transcriu numerele de ordine ale tuturor sub-competențelor prevăzute pentru modulul dat în curriculum disciplinar (de exemplu: 3.1; 3.2; 3.3 etc.). Dacă se consideră necesar, se transcriu din curriculum.
- ✓ **Detalii de conținut** – se eșalonează subiectele tematice pentru secvențe de 1-3 ore, care pot fi preluate din manualul aprobat de MECC, din lista de conținuturi din curriculum disciplinar; apoi, în funcție de specificul disciplinei, creativitatea pedagogului și alți factori, se explicitează parcursurile elevilor la fiecare lecție – mai succint sau mai desfășurat.
- ✓ **Data** – se trec datele calendaristice pentru fiecare subiect tematic indicat în coloana anterioară, ținând cont de structura anului școlar.
- ✓ **Resurse** – se indică paginile din manual și, eventual, din suporturi didactice auxiliare, pentru fiecare subiect tematic. La discreția învățătorului, pot fi notate și alte elemente (materiale didactice, forme de organizare a activităților ș.a.)
La nivelul unității de învățare, nu este obligatoriu de a proiecta metodele și formele activității didactice la lecții. La dorință, referințe la acest aspect pot fi făcute în detalierea conținuturilor.
- ✓ **Evaluare** – înscrierile din această coloană vor indica lecțiile în cadrul cărora se proiectează evaluarea: inițială (EI); formativă în etape (EFE); sumativă (ES), inclusiv anuală (EA).
 - La început de an, semestrul, modul, se proiectează o evaluare inițială (de tip formativ).
 - La disciplinele *Limba română* și *Matematică*, la finele fiecărui modul este obligatorie o evaluare sumativă, după care se rezervează timp pentru activități postevaluative diferențiate. Pentru un modul voluminos, pot fi proiectate două evaluări sumative – una secvențială, alta finală. La celelalte discipline, evaluări sumative se vor realiza doar la semestrul, iar la fine de module se vor desfășura evaluări formative în etape.

- Repartizarea evaluărilor formative în etape se va face în corespundere cu ritmul de învățare al elevilor, alți factori eventuali (fig.1). Evaluările formative punctuale și cele interactive au ca funcție prioritară învățarea. De aceea nu este necesar de a le proiecta la nivel de modul, acestea se vor proiecta la nivel de lecții.

Înscrierile din rubrica *Evaluare* se completează cu produsele selectate pentru evaluările formative în etape. De exemplu, abrevierea *EFE (P1, P2)* înseamnă că evaluarea formativă în etape se va realiza pe baza produselor *P1* și *P2* din lista produselor școlare recomandate la disciplina respectivă (cap. 4).

Atenție! Este important ca totalitatea produselor școlare supuse evaluării formative în etape pe parcursul modului să asigure o acoperire deplină a sub-competențelor care vor fi vizate prin evaluarea sumativă la finele modului (deoarece, conform curriculumului disciplinar, „evaluările realizate la finele modului vor demonstra posedarea sub-competențelor” respective).

Exemplul 1

Limba și literatura română Modulul 2. Chibzuință Nr. de ore alocate: 23 ore

Sub-competențe	Detalii de conținut		Nr. ore	Data	Resurse	Evaluare	Obs.
	1.	Factorii constituenți ai limbajului: emițător, mesajul, destinatarul. Situație de comunicare. <i>De șapte ori măsoară...</i> Lectura imaginii.	1		M ⁸ .p.23	EI	
	2.	Comunicarea în acțiune. Harta proiectului de grup „Școala - casă cu minuni.” (I)	1				
1.1.		Calitățile citirii: corectă, conștientă, cursivă.			M.p.24	EFP (P23)	
1.2.	3.	Lectura interogativ-interpretativă a textului „Culoarea, mirozna și foșnetul acelei cărții” de Ion Druță.	1				
1.4.							
1.7.	4.	Formularea ideilor principale. Planul simplu de idei. Explorarea textului, „Culoarea, mirozna și foșnetul acelei cărții” de Ion Druță.	1		M.p.25		
2.1.							
	5.	Punctul. Două puncte. Virgula la enumerare și în vocativ. Text-suport „Culoarea, mirozna și foșnetul acelei cărții” de Ion Druță.	1			EFE (P16, P17)	
2.5.							
3.1.	6.	Tainele cărții (4). Elementele componente ale cărții.	1		M.p.26		
3.4.							
4.1.	7.	Elementele componente ale cărții. Mini-proiect: <i>Cartea</i> .	1		M.p.27		
4.1.							
5.6.	8.	Elemente de prozodie. Strofa. Textul „Cuvintele” de Ștefan Tudor.	1		M.p.28		
5.6.							
5.7.	9.	Automatizarea tehnicii lecturii cu voce și în gând. Lectura interogativ-interpretativă a textului „Cuvintele” de Ștefan Tudor.	1		M.p.29	EFP (P27)	
5.7.							
	10.	Cum poți forma cuvinte noi? Familii de cuvinte. Tehnica scrisului - perfecționare continuă. Exerciții aplicative.	1		M.p.30		
1.2.	11.	<i>Evaluare sumativă (orală)</i>	1		Test	ESO (I)	

⁸Manualul recomandat de MECC

1.4. 1.7.	12.	Exerciții de recuperare, ameliorare, dezvoltare.	1		M.p.31		
	13.	Scrierea corectă a ortogramelor.	1				
	14.	Lectura interogativ-interpretativă a textului „Coridorul ispitei” după Voltaire. Structura textului oral: introducere, cuprins, încheiere.	1		M.p.32	EFP (P35)	
1.4. 1.6.	15.	Planul simplu de idei. Succesiunea informației. Formularea ideilor principale. Text-suport „Coridorul ispitei” după Voltaire.	1		M.p.33		
1.7. 2.1. 2.2. 2.5.	16.	<u>Compoziție după un șir de imagini. Oriunde, oricând poți să înveți!</u> Organizarea textului redactat. Titlul textului. Tema. Ideea principală. Desfășurarea ideilor într-un plan simplu (în grupuri mici).	1		M.p.34	EFE (P31, P26)	
3.2. 3.3. 3.5. 3.6.	17.	<u>Compoziție după un șir de imagini. Oriunde, oricând poți să înveți!</u> Corectări de conținut (succesivitatea gândurilor, părților textului, legătura dintre ele, alineate și ortografie, scrierea și aranjarea corectă în pagină. Redactarea compoziției. Scrierea textului pe ciornă.	1			EP (P14)	
4.4. 5.5. 5.7.	18.	<u>Compoziție după un șir de imagini. Oriunde, oricând poți să înveți!</u> Exerciții de post-scriere.	1				
	19.	Tainele cărții (5). <i>Cărți scrise de același autor sau cărți cu texte literare</i> despre chibzuință. Impresii despre textul „Cât un fir de neghină”, după Emil Gârleanu.	1				
	20.	Comunicarea în acțiune. Prezentarea proiectului de grup: <i>Școala — casă cu minuni. Întrebare-cheie: În ce mod școala mă face să fiu chibzuit? (III)</i>	1		M.p.35	EP (P11, P12)	
2.1. 3.2. 4.4.	21.	Atelier de lectură, creație și discuție. Exerciții aplicative recapitulative.	1		M.p.36		
	22.	<i>Evaluare sumativă</i>	1		Test	ES(II)	
	23.	Analiză, recuperare, ameliorare.	1				

Exemplul 2

Matematică Modulul 6. Frații Nr. de ore alocate: 14 ore

Sub-competențe	Detalii de conținut		Nr. ore	Data	Resurse	Evaluare	Obs.
4.1.	1.	Formarea, citirea, scrierea, reprezentarea fracțiilor. Predare - învățare	1		M.(66)	EI	
4.2.	2.	Formarea, citirea, scrierea, reprezentarea fracțiilor. Consolidare – dezvoltare	1		M.(67)		
4.3.	3.	Formarea, citirea, scrierea, reprezentarea fracțiilor. Aplicare	1		M.(68)		
4.4.	4.	Formarea, citirea, scrierea, reprezentarea fracțiilor. Analiză - sinteză	1		Test, Fișe diferențiate	EFE (P2, P3, P21)	
4.5.	4.	Adunarea fracțiilor cu același numitor. Predare - învățare	1		M.(69);		
	5.	Adunarea fracțiilor cu același numitor. Aplicare.	1		M.(69)		
	6.	Scăderea fracțiilor cu același numitor. Predare - învățare	1		M.(70)		
	7.	Scăderea fracțiilor cu același numitor. Aplicare.	1		M.(70)		

8.	Adunarea și scăderea fracțiilor cu același numitor. Analiză - sinteză	1		M.(71)	EFE (P2, P4, P8)	
9.	Aflarea unei fracții dintr-un număr. Predare-învățare	1		M.(72)		
10.	Aflarea unei fracții dintr-un număr. Aplicare	1		M.(73)		
11.	Exerciții și probleme cu fracții. Consolidare-dezvoltare	1		M.(74)	EFE (P8, P10, P12)	
12.	Exerciții și probleme cu fracții. Analiză-sinteză	1		M.(75)		
13.	Evaluare sumativă: „Fracții”	1		M.(76)	ES	
14.	Activități diferențiate de postevaluare	1		Fișe diferențiate		

Exemplul 3

Științe Semestrul 1

Nr. de ore alocate: 15 ore

Sub-competențe	Detalii de conținut	Nr. ore	Data	Resurse	Evaluare	Obs.
Modulul 1. Omul pe Pământ						
1.1 1.3. 1.2. 1.4. 1.5.	1.	Viziuni (științifică și religioasă) despre originea omului. <i>Povestea omului.</i>	1		M.(6-7)	EI
	2.	Populația Pământului (rasele umane). <i>Suntem diferiți și e minunat.</i>	1		M.(8-10)	
	3.	Populația Republicii Moldova. <i>Locuitorii țării noastre.</i>	1		M.(11-14)	
	4.	Lecție de sinteză. Proiect de grup: Omul pe pământ.	1			
	5.	Evaluare: Omul pe Pământ	1		Test	EFE(P1, P2, P3)
Modulul 2. Omul -ființă biologică						
2.1. 2.2. 2.3. 2.4. 2.5. 2.6. 2.7.	6.	Exerciții de recuperare: Corpul uman.	1		M.(16-21)	EI
	7.	Creierul. Organele de simț - ochii. <i>Cât vezi cu ochii.</i>	1		M.(22-25)	
	8.	Organele de simț - urechile, nasul.	1		M.(26-29)	
	9.	Organele de simț - limba, pielea. <i>Limba oase n-are...; A simți pe propria piele...</i>	1		M.(30-34)	EFE (P2, P9, P11)
	10.	Scheletul și mușchii. Ținuta corectă. Corpul tău în mișcare.	1		M.(35-37)	
	11.	Organele interne – inima. <i>A-i râde inima...</i>	1		M.(38)	
	12.	Organele interne – plămâni. <i>Necesar ca... aerul.</i>	1		M.(40-42)	EFE (P1, P10, P11)
	13.	Organele interne – stomacul. <i>Mănânci ca să trăiești...</i>	1		M.(43-44)	
	14.	Evaluare sumativă (semestrială)	1		Test	ES
	15.	Lecție – sinteză: <i>Omul ființă biologică – proiect de grup.</i> Activități diferențiate de postevaluare	1			

5.3. Proiectarea de scurtă durată din perspectiva ECD

Proiectul didactic al unei lecții oferă o schemă rațională a desfășurării lecției, pornind de la trei repere interconținute:

- ✓ ceea ce ne propunem să realizăm – *obiectivele lecției*;
- ✓ elementele necesare pentru a realiza ceea ce ne-am propus – *conținuturi și strategii didactice* (forme; metode, procedee și tehnici; mijloace);
- ✓ modul în care măsurăm eficiența învățării – *strategii de evaluare*.

► Tipul lecției și ECD

Elaborarea proiectului didactic începe cu încadrarea lecției în unitatea de învățare (modul), ceea ce implică stabilirea tipului de lecție, iar tipul lecției este corelat cu tipul de evaluare care poate fi valorificat la lecție. Din perspectiva ECD, această corelare se configurează în modul următor:

Tipuri de lecție (centrate pe formarea de competențe)	Tipuri de evaluare posibile (din perspectiva ECD)
de formare a capacităților de <i>dobândire</i> a cunoștințelor	<ul style="list-style-type: none"> • formativă interactivă
de formare a capacităților de <i>înțelegere</i> a cunoștințelor	
de formare a capacităților de <i>aplicare</i> a cunoștințelor	<ul style="list-style-type: none"> • formativă punctuală • formativă în etape • formativă interactivă
de formare a capacităților de <i>analiză-sinteză</i> a cunoștințelor	
de formare a capacităților de <i>evaluare</i> a cunoștințelor	<ul style="list-style-type: none"> • sumativă • formativă în etape • formativă interactivă
<i>mixtă</i>	<ul style="list-style-type: none"> • inițială • formativă punctuală • formativă în etape • formativă interactivă

Se observă că activitățile de evaluare formativă interactivă pot fi realizate la orice tip de lecție, vizând diferite aspecte, inclusiv cele metacognitive. Evaluările formative punctuale se pretează cel mai bine pe structura lecțiilor de aplicare, iar evaluările formative în etape – se potrivesc cel mai mult pentru lecțiile de analiză-sinteză. Însă, în funcție de rezervele de timp ale modulului și de alți factori, cadrul didactic poate alege o altă variantă dintre cele posibile.

Ținând cont de faptul că în ultimii ani se valorifică tot mai intens cadrul ERRE (Evocare – Realizarea sensului – Reflecție – Extindere), relevăm perspectiva ECD și în acest sens:

Etapele lecției cadru ERRE	Tipuri de evaluare din perspectiva ECD
<i>Evocare</i>	<ul style="list-style-type: none"> • inițială • formativă interactivă
<i>Realizarea sensului</i>	<ul style="list-style-type: none"> • sumativă • formativă în etape • formativă punctuală • formativă interactivă
<i>Reflecție</i>	<ul style="list-style-type: none"> • formativă interactivă
<i>Extindere</i>	<ul style="list-style-type: none"> • formativă interactivă

► Proiectarea strategiilor de evaluare pentru o lecție din perspectiva ECD

Antetul proiectului didactic al unei lecții va fi suplimentat cu rubrica *Strategii de evaluare* va include: tipul evaluării; instrumentul de evaluare și produsele vizate (în cazul evaluării instrumentale pe bază de produse); metode, procedee și tehnici utilizate.

<ul style="list-style-type: none">• Subcompetențe: 3.1.; 3.2 etc.• Obiectivele lecției: La sfârșitul lecției, elevul va fi capabil: O₁: O₂:etc.• Strategii didactice:<ul style="list-style-type: none">- forme:.....- metode, tehnici și procedee:.....- mijloace:.....• Strategii de evaluare:• Bibliografie:	Model
---	-------

Exemplificăm câteva situații de descriere a strategiilor de evaluare în antetul proiectului didactic.

1. Strategii de evaluare:

- evaluare inițială: dictare matematică (P3); autoevaluare (grilă);
- evaluare formativă interactivă.

2. Strategii de evaluare:

- evaluare formativă punctuală: probă orală (P1); autoevaluare (procedeul cromatic);
- evaluare formativă interactivă.

3. Strategii de evaluare:

- evaluare formativă în etape: probă scrisă (P4, P6, P10); autoevaluare (grilă);
- evaluare formativă interactivă.

4. Strategii de evaluare: evaluare sumativă: test.

5. Strategii de evaluare: evaluare formativă interactivă; evaluare reciprocă (fișe).

Atenție! Produsele se vor indica în antetul proiectului doar în cazul lecțiilor la care se proiectează evaluare formativă pe bază de instrumente: teste, probe etc. Astfel, produsele se vor valorifica doar în evaluări formative punctuale și în evaluări formative în etape.

Antetul proiectului de lecție poate fi organizat și în formă tabelară. Această formă permite explicitarea corelării elementelor incluse. Forma tabelară poate fi recomandată pentru publicații și lecții publice, dar poate fi aplicată, la discreția învățătorului, și în proiectele zilnice ale lecțiilor:

Sub-competențe	Obiective <i>La sfârșitul lecției, elevul va fi capabil:</i>	Produce evaluate	Criterii de succes
2.1. Utilizarea eficientă a tehnicilor de lectură corectă, conștientă și fluidă în scopul extinderii câmpului vizual, a vitezei și a ritmului de citire.	O1: să citească corect, fluent, conștient, expresiv un text cunoscut, folosind tehnici variate;	P25: Citirea cu voce a unui text cunoscut	1. Citesc cursiv, fluent, conștient textul. 2. Pronunț corect fiecare cuvânt. 3. Articulez corect toate cuvintele. 4. Citesc expresiv, cu intonația potrivită. 5. Identific și explic cuvintele necunoscute.*
2.10. Utilizarea vocabularului însușit în diferite situații de comunicare.	O2: să alcătuiască enunțuri, utilizând cuvintele textului;	P31: Textul literar povestit	1. Anunț titlul și autorul textului. 2. Redau conținutul textului. 3. Respect cele 3 părți ale textului: introducere, cuprins, încheiere. 4. Utilizez cuvinte cheie. 5. Folosesc cuvinte noi, expresii potrivite din text. 6. Expun coerent și clar fiecare gând.
5.5. Exprimarea opiniilor și a atitudinilor proprii față de cele citite	O3: să demonstreze înțelegerea celor citite, în contexte variate;		
	O4: să adopte o atitudine corectă față de personaje, argumentând printr-un enunț; O5: să coopereze, manifestând respect și bunăvoință în cadrul activităților de grup.		

- **Strategii didactice:**
 - forme:.....
 - metode, tehnici și procedee:.....
 - mijloace:.....
- **Strategii de evaluare:**
- **Bibliografie:**

Proiectarea demersului didactic al lecției poate fi realizată atât în baza secvențelor instrucționale eșalonate în corespundere cu tipul lecției, cât și în baza fazelor lecției cadru Evocare – Realizarea sensului – Reflecție – Extindere (ERRE). Gradul de desfășurare a proiectului se va decide de cadrul didactic de comun acord cu managerul responsabil pentru învățământul primar.

Luând în calcul experiența ultimilor ani, generalizăm aspectele care necesită atenție în proiectarea didactică a lecției din perspectiva ECD:

1. Prezentarea strategiilor de evaluare în antetul proiectului:

- *tipul de evaluare* (inițială, formativă interactivă, formativă punctuală, formativă în etape, sumativă);
- *instrumentul de evaluare* (probă scrisă/probă orală/probă practică/test/proiect etc.)
și produsele evaluate – doar în cazul evaluării instrumentale (evaluare formativă punctuală; evaluare formativă în etape).

2. Echilibrarea ponderii activităților specifice ECD în contextul triadei predare-învățare-evaluare, excesul fiind la fel de nociv ca și insuficiența.

3. Asigurarea unei baze solide a competențelor profesionale legate de didacticele disciplinelor, aceasta fiind premisa incontestabilă a eficienței proiectării didactice din perspectiva ECD, care trebuie să persiste în vizorul cadrelor didactice și a managerilor responsabili pentru învățământul primar.

6.EVALUAREA SUMATIVĂ ȘI CALIFICATIVELE. REPERE CONCEPTUALE ȘI PRACTICE

6.1.Precizări terminologice

Calificativ - formă convențională ce exprimă nivelul de congruență dintre performanța școlară a copilului și competențele curriculare, iar modalitatea de codare nu este una cifrică, ci una bazată pe formulări lingvistice de genul „foarte bine”, „bine”, „suficient” etc.

Calificativul:

- „certifică o achiziție a elevului și are funcția de a contribui la orientarea celui care învață”;
- „exprimă gradul de adecvare perceput, constatat de evaluator, între răspunsul concret al elevului și modelul ideal stabilit în prealabil”;
- „are semnificația unui indicator sintetic ce concentrează în sine întreaga apreciere de care se bucură un răspuns, o probă, un examen, o performanță etc.”

În conformitate cu definiția dată descriptorilor în Codul educației, aceștia permit acordarea de calificative: foarte bine, bine, suficient. În prezenta metodologie se va opera cu abrevierile:

FB	- calificativul <i>Foarte Bine</i>
B	- calificativul <i>Bine</i>
S	- calificativul <i>Suficient</i>

În clasa a IV-a, se vor atribui calificative doar la evaluările sumative la sfârșit de modul (sau unități secvențiale de conținut) și la final de an școlar, la disciplinele indicate în tabelul 1 (p. 10).

6.2.Conversia punctajului

Pentru stabilirea calificativului la proba de evaluare sumativă în clasa a IV-a, se va folosi procedura conversiei punctajului acumulat, în conformitate cu ponderea punctajului acumulat în punctajul maxim al probei:

La sfârșit de modul (sau unității secvențiale de conținut) și **la final de an școlar**:

- 100% - 90% din probă corespunde calificativului **foarte bine**;
- 89% - 65% din probă corespunde calificativului **bine**;
- 64% - 34% din probă corespunde calificativului **suficient**.
- 33% -1% - Recuperare

Această procedură este valabilă pentru probele de evaluare sumativă orale și scrise în clasa a IV-a. Probele de evaluare sumativă pot fi realizate prin diverse metode, în funcție de specificul disciplinei, al clasei de elevi și de alți factori de impact.

Calificativul acordat elevului de către cadrul didactic, ca rezultat al fiecărei evaluări, trebuie să fie comunicat elevului și părintelui.

Pentru stabilirea calificativului la finele semestrului I sau la finele semestrului al II-lea, la disciplinele Limba română și Matematică în clasa a IV-a, cadrul didactic va realiza media calificativelor atribuite elevului la evaluările sumative din semestru, aplicând **procedeul de conversie** prezentat în tabelul 4.

Tabelul 4. Procedeul de conversie a calificativelor în punctaj

Calificativ	Punctaj
Pentru calificativul Foarte bine (FB) se vor atribui	3 puncte
Pentru calificativul Bine (B) se vor atribui	2 puncte
Pentru calificativul Suficient (S) se va atribui	1 punct

Pentru orientare, propunem în tabelul 5 un model de realizare a mediei semestriale la disciplina limba română în clasa a IV-a, semestrul 1.

Tabelul 5. Exemple de realizare a mediei semestriale pe baza procedurii de conversie

Calificativ	FB	B	B	FB	B	B	FB	Media semestrială	
Conversie	3	2	2	3	2	2	3	$3 + 2 + 2 + 3 + 2 + 2 + 3 = 17$ $17 : 7 \approx 2,4$	$2,4 \approx 2 \rightarrow$ Bine

Calificativ	S	B	B	FB	B	S	B	Media semestrială	
Conversie	1	2	2	3	2	1	2	$1 + 2 + 2 + 3 + 2 + 1 + 2 = 13$ $13 : 7 \approx 1,9$	$1,9 \approx 2 \rightarrow$ Bine

Pentru stabilirea calificativului la finele clasei a IV-a, la disciplinele Limba română și Matematică, cadrul didactic va realiza media calificativelor atribuite elevului la finele fiecărui semestru, conform aceluiași procedeu de conversie.

Tabelul 6. Exemple de stabilire a calificativului final la disciplina Matematică, clasa a IV-a

		Sem. 1	Sem. 2	Media anuală
Exemplul 1	Calificativ	FB	B	FB
	Conversie	3	2	$3 + 2 = 5$ $5 : 2 = 2,5 \approx 3$
Exemplul 2	Calificativ	B	B	B
	Conversie	2	2	$2 + 2 = 4$ $4 : 2 = 2$
Exemplul 3	Calificativ	S	B	B
	Conversie	1	2	$1 + 2 = 3$ $3 : 2 = 1,5 \approx 2$

6.3. Înregistrarea calificativelor

- Cadrele didactice au obligația de a înregistra calificativele acordate la *evaluările sumative* în catalogul clasei și în agendele elevilor.
- La sfârșitul anului școlar, calificativele finale pentru fiecare disciplină se înregistrează în catalogul clasei și în agendele elevilor.
- Calificativele finale se trec în dosarul personal și în tabelul de performanță al elevului - în dreptul disciplinelor *limba română* și *Matematică*.
- Promovarea elevilor în clasa a V-a se va realiza prin cuvântul *promovat* înscris în dosarul personal și în catalogul clasei la fiecare elev în parte, în conformitate cu cerințele.

6.4. Procedul „R” - RECUPERARE

Principiul motivării pentru învățare, principiul succesului și al corelării evaluărilor formative cu cele sumative condiționează o învățare fără eșec, astfel încât în sensul evaluării pozitive nu se va folosi calificativul *insuficient*.

În cazurile excepționale, când se constată elemente de nereușită (motiv de boală, abandon școlar, absențe motivate/ nemotivate) se va recurge în mod obligatoriu la activități de recuperare. Învățătorul va realiza un plan de recuperare, coordonat cu șeful comisiei metodice sau directorul-adjunct pentru învățământ primar (a se vedea Anexa 1). Se recomandă a informa părinții, sub semnătură, despre planul de recuperare.

Recuperarea se realizează timp de o săptămână după revenirea elevului (sau din momentul stabilirii planului de recuperare).

În catalog, în dreptul numelui elevului nu se menționează niciun calificativ pe perioada recuperării. După realizarea repetată a evaluării sumative (de ex., a unui test clonat), în ziua recuperării se înregistrează calificativul respectiv. În catalog, la rubrica *Notă* se scrie: *Recuperare*.

Pentru copiii cu CES se va folosi același sistem criterial în evaluare, dar aplicat pe baza Planului educațional individualizat.

Ce facem dacă elevul a lipsit înainte de evaluarea sumativă?

- ✓ Nu se recomandă a-l încadra imediat după revenire în evaluarea sumativă. Aceasta ar putea să-i sporească riscurile de nereușită.
- ✓ Se recomandă să se ofere proba/testul doar în cazul în care elevul acceptă.
- ✓ Se va lua în considerare doar rezultatul acceptat de elev.
- ✓ În caz contrar, se intervine după procedul „R” (Recuperare).

6.5. Tehnologia evaluării sumative orale

Evaluarea orală reprezintă o formă a conversației evaluative prin care învățătorul urmărește determinarea cantitativă și calitativă a performanțelor elevilor.

Evaluarea sumativă orală (ESO) este la fel de importantă ca și forma scrisă a evaluării sumative și are drept scop verificarea gradului de posedare a competențelor de comunicare orală:

- perceperea corectă a mesajului audiat, citit, auzit în limitele standardelor de conținut;
- utilizarea în contexte noi, necunoscute a vocabularului însușit;
- producerea mesajelor orale, în variate contexte.

În clasa a IV-a, ESO se va proiecta și realiza la disciplinele:

- Limba română (de instruire)
- Limba rusă (de instruire)
- Limba străină I
- Limba română (alolingvi)
- Limba bulgară/ucraineană/găgăuză (maternă)

Atenție! Evaluarea sumativă orală (ESO) este parte integrantă a evaluării sumative (ES). Proba scrisă cu cea orală cumulează sub-competențele de evaluat în contextul ES. În catalog se va fixa calificativul pentru fiecare probă separat.

ESO se proiectează și se realizează pe parcursul semestrului, ținând cont de necesitățile și particularitățile elevilor clasei, precum și de specificul disciplinei. Pot fi desfășurate în cadrul unui modul (nu este obligatoriu să se desfășoare la sfârșitul modulului), vizând o anumită finalitate.

ESO poate fi realizată prin: interviuri, expuneri orale, dialoguri, comunicări orale, chestionări orale, conversații, prezentări.

► Proiectarea ESO:

- Se alege produsul școlar care va fi supus evaluării, prin raportare la sub-competențele selectate în proiectarea de lungă durată.
- Se formulează obiectivele de evaluare.

- Se alege forma/metoda de evaluare.
- Se elaborează carduri cu itemi de evaluare a produsului.
- Se elaborează fișa de înregistrare a rezultatelor: diagramă, grilă.

► **Cardul:**

- constituie un instrument de evaluare sumativă și conține o sarcină pe care elevul o efectuează în mod expres, timp de 5-7 minute de pregătire.
- prezintă o situație semnificativă⁹ bazată pe elementul spontaneității; spontaneitatea determină acțiunea prin care elevul realizează o sarcină asemănătoare activităților cotidiene, în care transferă în viață cele învățate la lecții.
- este elementul care deosebește evaluarea formativă de cea sumativă prin situația spontană sau semnificativă.

► **Un posibil model al procedurii de organizare:**

- 7 elevi vor extrage cardul pe care este imprimat un text necunoscut pentru ei;
- elevii se aranjează într-un grup sub formă de cerc sau la câteva (2-3) mese unite pe o linie, nu neapărat în fața clasei;
- se acordă timp de pregătire (5-7 minute), apoi fiecare elev prezintă sarcina întregului grup; prezentarea fiecărui elev trebuie să dureze cel mult 2 minute;
- învățătorul înregistrează în diagrama sa calificativul acordat, apoi îl întreabă pe elev ce calificativ merită;
- învățătorul demonstrează calificativul înregistrat și îl compară cu al elevului;
- învățătorul este decidentul calificativului; în cazul în care nu coincide cu calificativul elevului, argumentează în baza descriptorilor; deoarece evaluarea sumativă „sanționează performanța”, ultimul cuvânt este al învățătorului;
- după ce au prezentat acești 7 elevi, vine rândul următorilor.

Atenție! Organizarea ESO are loc în funcție de numărul elevilor în clasă. **Dacă în clasă sunt mai mult de 20 de elevi, atunci învățătorul poate realiza ESO timp de 2 ore.**

► **Ce pot face ceilalți elevi în timp ce are loc proba de evaluare sumativă orală?**

- Poate fi organizat atelierul de lectură/discuție/creație
- Citesc în cartea de lectură
- Completează fișa de lectură
- Creează o imagine pentru un text literar
- Lucrează cu o fișă, căutând informații în internet
- Privesc (cu căști) un desen animat și rezolvă „Explozia stelară”
- Privesc (cu căști) un desen animat și completează apoi o agendă de înțelegere a filmului
- Rezolvă integrale
- Rezolvă sarcini pentru elevi isteți
- Lucrează la un poster comun
- Fac ordine în portofoliu
- Își evaluează propriul portofoliu
- Își aleg sarcini de la *panoul curioșilor* sau panoul *Vreau să știu*

► **Recomandăm următoarea listă de produse pentru evaluarea sumativă orală:**

- citirea la prima vedere
- recitarea unei poezii învățate în modul
- citirea unui text învățat în acest modul
- continuarea unui dialog oral
- crearea unui dialog oral
- înțelegerea textului
- vocabularul textului
- elaborarea unei compoziții (oral)
- prezentarea mesajului argumentativ
- identificarea mijloacelor artistice
- prezentarea unui text literar cunoscut
- povestirea unui text literar
- construirea orală a unui text (în baza planului de idei, imaginilor)
- analiza și sinteza unui text literar
- prezentarea succintă a unor informații, a unor relații culese independent
- prezentarea orală a unei situații de comunicare
- lectura imaginilor
- descrierea/caracterizarea unui personaj literar
- prezentarea unei cărți citite.

⁹reprezintă o situație din viață, constituită din mai multe situații-problemă și având un caracter inter/transdisciplinar [9].

► Abordarea conținutală a ESO

Exemplul 1. Limba și literatura română. Produsul P25: Citirea cu voce a unui text cunoscut

Sarcini pentru card: Citirea unui text cunoscut timp de 1-3 minute.

Grila de evaluare(a învățătorului):

Numele, prenumele elevului	Data			
	1. Citește cursiv, fluid, conștient textul.	2. Pronunță corect fiecare cuvânt.	3. Articulează corect toate cuvintele.	4. Citește expresiv, cu intonația potrivită

Exemplul 2. Limba și literatura română. Produsul P37: Prezentarea unui text literar cunoscut

Pe card se propune titlul textului și algoritmul de prezentare: 1) Numește titlul și autorul textului. 2) Este o narațiune, dialog, descriere? 3) Cine sunt personajele? 4) Când are loc acțiunea? 5) Unde are loc acțiunea? 6) Care sunt momentele principale ale textului? 7) Ce atitudine am față de faptele personajelor? 8) Care este ideea principală?

Exemplul 3. Limba și literatura română. Produsul P31: Textul literar povestit

Sarcini pentru card: 1) Anunță titlul și autorul textului. 2) Povestește introducerea textului. 3) Povestește încheierea textului. 4) Povestește momentul în care personajul... 5) Povestește momentul în care se descrie personajul. 6) Povestește fragmentul îndrăgit. 7) Povestește fragmentul în care se spune despre timpul și spațiul în care a avut loc acțiunea.

Exemplul 4. Limba străină. Produsul P7: Citirea unui text literar la prima vedere

Sarcini pentru card: Citirea unui text pregătit de către învățător, timp de un minut.

Grila de evaluare (a învățătorului):

Numele, prenumele elevului	Data		
	1. Citește cursiv, fluid și conștient textul.	2. Articulează corect toate cuvintele.	3. Respectă intonația impusă de conținut și de semnele de punctuație

6.6. Tehnologia evaluării prin probă practică

MECD evidențiază utilizarea *probelor practice* în cadrul evaluărilor formative și sumative în clasa a IV-a.

ATENȚIE! Tabelul de mai jos prezintă **oportunități** de valorificare a probelor practice, cadrele didactice având libertatea abordărilor personalizate, **în funcție de necesitățile elevilor, specificul disciplinei, ale sub-competențelor și al conținuturilor vizate, al produselor evaluabile.**

Managerii nu vor impune utilizarea probelor practice la toate disciplinele, dar vor promova bunele practici.

Tabelul 7. Oportunități de valorificare a probelor practice în clasa a IV-a

Disciplinele școlare clasa a IV-a	Pot fi aplicate probe practice în cadrul	
	EFE	ES
1. Limba de instruire (română, rusă)	✓	
2. Limba română (alolingvi)	✓	
3. Limba și literatura maternă: bulgară/găgăuză/ucraineană	✓	
4. Limba străină	✓	
5. Matematică	✓	

6. Științe	✓	
7. Istoria românilor și universală	✓	✓
8. EMS	✓	✓
9. Educația muzicală	✓	✓
10. Educația plastică	✓	✓
11. Educația fizică	✓	✓
12. Educația tehnologică	✓	✓
13. Dezvoltarea personală	✓	✓

Pentru crearea condițiilor necesare desfășurării probelor practice cadrul didactic:

- va selecta din curriculum activități relevante în raport cu sub-competențele de evaluat;
- va elabora cerințele sarcinilor;
- va focaliza probele pe sarcini „autentice” – situații, probleme reale, cu impact semnificativ;
- va pregăti echipamentele și materialele necesare elevilor;
- va stabili criteriile de evaluare, incluzând timpul necesar efectuării cerințelor sau, în cazul probelor sportive, timpul minim/ maxim de străbătut o distanță, de realizat o probă, calitatea lucrărilor efectuate, respectarea normelor de securitate și protecție a muncii;

Cadrul didactic, pe parcursul studierii unităților de învățare, va explica/ va demonstra mai întâi cum trebuie realizate lucrările respective, iar în timpul evaluării va urmări aceste cerințe.

Aprecierea în cadrul acestor probe are un grad ridicat de obiectivitate și este facilitată de faptul că implică produse care pot fi analizate prin raportare la criterii obiective precise.

Caracteristici ale probelor practice în contextul

evaluării formative	evaluării sumative
<ul style="list-style-type: none"> • Pentru o bună desfășurare a probelor practice formative se disting cinci etape: <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Conceptualizarea</i>: explicațiile date de către învățător; 2. <i>Demonstrarea</i>/ instrucțiunile date de către învățător; 3. <i>Încercarea</i>/ realizarea lucrărilor practice sub îndrumarea cadrului didactic cu folosirea comentariilor, sprijinului, corectărilor în cazul comiterii unor greșeli; 4. <i>Etapa de performanță</i>. Fiecare elev în mod independent execută lucrarea. Cadrul didactic va acorda o atenție deosebită elevilor ce întâmpină dificultăți în realizarea sarcinii. 5. <i>Evaluarea</i>. La această etapă se evaluează produsul realizat. Se ia în considerare calitatea produsului, respectarea timpului, utilizarea corectă a materialelor necesare, executarea corectă etc. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pentru o bună desfășurare a probelor practice sumative se vor respecta trei etape: <ol style="list-style-type: none"> 1. etapa pregătitoare; 2. executarea probei practice; 3. etapa de evaluare.
<ul style="list-style-type: none"> • Probele practice pot fi efectuate nu doar în sala de clasă, dar și în afara școlii. 	<ul style="list-style-type: none"> • Probele practice pot fi desfășurate nu doar în sala de clasă, dar și în afara școlii.
<ul style="list-style-type: none"> • Elevii trebuie să cunoască din timp tematica lucrărilor practice, pentru a realiza o bună planificare a lucrărilor și, uneori, confecționarea de către elevi a unor materiale necesare desfășurării acestor probe. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tematica este determinată de contexte specifice;

<ul style="list-style-type: none"> • Evidențiază procesul învățării; • Asigură o reglare a proceselor de formare a elevului; 	<ul style="list-style-type: none"> • Evidențiază rezultate învățării; • Oferă un grad ridicat de obiectivitate;
<ul style="list-style-type: none"> • Probele practice pot fi realizate individual, în perechi sau în microgrupuri. Pentru organizarea eficientă a probelor practice se recomandă formarea a 4 grupuri. 	<ul style="list-style-type: none"> • Probele practice pot fi realizate individual, în perechi sau în microgrupuri. Pentru organizarea eficientă a probelor practice se recomandă formarea a 4 grupuri.
<ul style="list-style-type: none"> • Rezultatele evaluării trebuie comunicate și discutate cu elevii și părinții acestora și fiecare acțiune de evaluare trebuie urmată de strategii de ameliorare a dificultăților constatate. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rezultatele evaluării trebuie comunicate și discutate cu elevii și părinții acestora.
<ul style="list-style-type: none"> • Se apreciază abilitățile de aplicare a cunoștințelor, se stabilesc recuperări până se asigură succesul. 	<ul style="list-style-type: none"> • Se evaluează abilitățile de aplicare a cunoștințelor.

Sarcini posibile în realizarea probelor practice:

- a) confecționarea unor obiecte;
- b) executarea unor experiențe sau lucrări experimentale;
- c) organizarea și interpretarea unor date/informații/rezultate: tabele sau alți organizatori grafici;
- d) interpretarea unui anumit rol;
- e) trecerea unor probe sportive, etc.

Probele practice pot fi asociate cu metoda proiectului, în special, cu proiectul de grup.

Se recomandă cadrelor didactice utilizarea variată a metodei proiectului, în conformitate cu **tipurile proiectelor**:

- după metoda dominantă: de cercetare; de creație; de joc pe roluri; de informare; de orientare practică;
- conform conținutului obiectual: monoprotecte; proiect interdisciplinar;
- după numărul de participanți: individuale; în perechi; în grup.

Proiectul reprezintă „o metodă complexă de evaluare, individuală sau de grup, recomandată profesorilor pentru evaluarea sumativă.” (Cucos. 2008. 138).

Elaborarea proiectului necesită o perioadă mai mare de timp (câteva zile sau câteva săptămâni) și poate fi sarcină de lucru individuală sau de grup.

În utilizarea acestei metode se parcurg următoarele *etape*:

- 1. Stabilirea temelor pentru proiect** (pot fi implicați și elevii, dacă le este deja familiar acest tip de activitate).
- 2. Stabilirea și precizarea perioadei de realizare a proiectului.**
- 3. Familiarizarea elevilor cu exigențele specifice elaborării unui proiect.**
- 4. Planificarea activității** (individuale sau de grup)
 - formularea obiectivelor proiectului;
 - constituirea grupelor de elevi (dacă este cazul);
 - distribuirea/alegerea subiectului de către fiecare elev/grup de elevi;
 - distribuirea/asumarea responsabilităților de către fiecare membru al grupului;
 - identificarea surselor de documentare.
- 5. Desfășurarea cercetării/colectarea datelor.**
- 6. Realizarea produselor/materialelor.**
- 7. Prezentarea rezultatelor obținute/proiectului.**
- 8. Evaluarea proiectului.**

Este indicat ca profesorul să le recomande elevilor ca în realizarea proiectului să respecte următoarea *structură* (adaptare după Stoica, 2001, 60-61):

- a. Pagina de titlu (include tema proiectului, numele autorului/autorilor, școala, clasa, perioada de realizare);
- b. Cuprinsul (se precizează titlurile capitolelor și subcapitolelor);
- c. Introducerea (se fac referiri la importanța temei, cadrul conceptual și metodologic);
- d. Dezvoltarea elementelor de conținut prezentate în cuprins;
- e. Concluzii;
- f. Bibliografie;
- g. Anexe.

Pe parcursul realizării proiectului, cadrul didactic oferă suport și consultații elevilor în desfășurarea cercetării, în colectarea datelor necesare și poate efectua evaluări parțiale.

Evaluarea proiectului implică atât raportarea la calitatea produsului, cât și la calitatea procesului, a activității elevului. În acest sens, este necesar ca învățătorul să formuleze criterii clare, susceptibile de a asigura o evaluare obiectivă, și să le comunice elevilor.

Un exemplu de structurare a criteriilor de evaluare a unui proiect îl oferă A. Stoica:¹⁰

- Stabilirea scopului/obiectivelor proiectului și structurarea conținutului;
- Activitatea individuală realizată de către elev (investigație, experiment, anchetă etc.);
- Rezultate, concluzii, observații. Aprecierea succesului proiectului, în termeni de eficiență, validitate, aplicabilitate etc.;
- Prezentarea proiectului (calitatea comunicării, claritate, coerență, capacitate de sinteză etc.);
- Relevanța proiectului (utilitate, conexiuni interdisciplinare etc.).

Avantaje ale utilizării proiectului ca metodă de evaluare:

- este, în același timp, o metodă eficientă de evaluare, dar și o metodă de învățare interactivă;
- plasează elevul într-o situație de cercetare autentică;
- cultivă responsabilitatea pentru propria învățare și rezultatele acesteia;
- asigură implicarea tuturor elevilor în realizarea sarcinilor propuse;
- facilitează abordările de tip inter- și transdisciplinar;
- promovează interevaluarea/autoevaluarea și interînvățarea;
- oferă posibilitatea aprecierii unor rezultate de diverse tipuri (cunoștințe, capacități, abilități);
- permite exersarea și evaluarea:
 - capacității de a observa;
 - capacității investigative;
 - capacității de analiză, sinteză, comparație, generalizare și abstractizare;
 - capacității de a utiliza tehnici specifice de muncă intelectuală;
 - capacității de a utiliza, asocia, transfera diverse cunoștințe;
 - capacității argumentative;
 - capacității de a realiza un produs etc.;
- asigură dezvoltarea competențelor de relaționare, a competențelor de comunicare;
- stimulează creativitatea;

¹⁰*Evaluarea curentă și examenele. Ghid pentru profesori* (2001, 63)

- facilitează dezvoltarea încrederii în propriile forțe etc..

Limite ale utilizării proiectului ca metodă de evaluare:

- apariția unor conflicte între elevi (în condițiile elaborării în grup a proiectelor);
- minimalizarea rolului profesorului etc..

Condiții recomandate pentru desfășurarea probei practice în cadrul ES:

1. Elevii vor realiza un produs în timpul orei destinate ES.
2. Elevii vor afla sarcina în timpul lecției.
3. Elevii pot avea doar lista materialelor necesare pentru proiect.
4. Sarcina propusă trebuie să constituie un produs realizabil timp de 20 de minute.
5. Sarcina va viza o competență materializată într-un produs.
6. Elevii vor avea toate condițiile necesare pentru desfășurarea probei.
7. La ES poate fi evaluat produsul, prezentarea produsului sau activitatea în echipă. Cadrul didactic va anunța elevii din timp.
8. Învățătorul monitorizează procesul de lucru în care este implicat elevul, fără a da explicații, fără a aprecia în proces.
9. Aprecierea poate fi realizată de către cadrul didactic în baza unei grile cu punctaj sau cu descriptori generali, fără a se stabili calificative.

Domenii cognitive/ conținuturi	Cunoașterea și înțelegerea	Aplicarea	Rezolvări de probleme, rezolvări de situații- problemă (integrare)	Total

Exemple orientative pentru probe practice în contextul evaluării sumative/formative

Exemplul 1

- Clasa: a IV-a
- **Unitatea de învățare (modulul):**
- **Sub-competențe evaluate:**
- **Produse evaluate**
- **Strategii de evaluare:**
- **Managementul timpului:**

Evocare	Realizarea sensului	Reflecția
	Timp efectiv pentru realizarea probei practice: 20 min.	

- **Materiale necesare:**
- **Condiții prealabile desfășurării probei practice:**
- **Derularea activității:**
- **Diagrama de monitorizare a performanțelor**

Exemplul 2 (pentru evaluare sumativă)

- Clasa: a IV-a

- **Unitatea de învățare (modulul):**
- **Sub-competențe evaluate:**
- **Produse evaluate:**
- **Strategii de evaluare:**
- **Managementul timpului:**

Evocare	Realizarea sensului	Reflecția
	Timp efectiv pentru realizarea probei practice:	Timp efectiv pentru prezentarea probei practice:

- **Materiale necesare:**
- **Condiții prealabile desfășurării probei practice:**
 - **Derularea activității:**

Evaluarea prin probă practică. Proiect de grup.

- Prezentarea/ Alegerea temei;
- Organizarea activității de proiect: alcătuirea echipei/ echipelor; distribuirea de roluri (sarcini) în echipă;
- Explorarea și culegerea informațiilor;
- Adoptarea deciziilor;
- Realizarea practică;
- Implementarea (eventual);
- Formularea deciziilor/ concluziilor;
- **Diagrama de monitorizare a performanțelor**

Varianta nr.3 (pentru evaluări formative)

- Clasa: a IV-a
- **Unitatea de învățare (modulul):**
- **Sub-competențe evaluate:**
- **Produse evaluate:**
- **Strategii de evaluare:**
- **Managementul timpului:**

Evocare	Realizarea sensului	Reflecția
	Timp efectiv pentru realizarea probei practice: 30-35 min.	

- **Materiale necesare:**
- **Condiții prealabile desfășurării probei practice:**
 - **Derularea activității:**

Evaluarea prin probă practică: învățarea bazată pe sarcini de lucru:

- Simularea realității în clasă (jocuri de rol; jocuri de luare a deciziei; etc.);
- Explorarea unor acțiuni în situații specifice vieții reale (interviewarea unui specialist/ personalități; lectura unui studiu, vizionarea unui material video, studii de caz etc.);
- Reprezentarea rezultatului activității;
- Prezentarea produsului/concluziilor;
- **Diagrama de monitorizare a performanțelor**

Exemple de abordări inter- și transdisciplinare ale probelor practice

Disciplina	Sub-competență	Subiectul	Evaluare	Produse
Limba și literatura română	3.2. Redactarea textelor de mică întinderea, adaptându-le destinației și scopului comunicării 3.4. Utilizarea corectă, în textele redactate, a elementelor de ortografie, de punctuație, coerență și de construcție a noțiunilor gramaticale.	Textul nonliterar: bilețelul, anunțul (actualizare), invitația, mesajul electronic (la telefon sau computer, după posibilități). Propoziția dezvoltată.	EFE	Redactarea textelor proprii; Textul non-literar; ...
Matematica	5.5. Investigarea unor situații-problemă din cotidian, care presupun efectuarea a 1-3 operații aritmetice învățate asupra rezultatelor unor măsurători.	Probleme cu unități de măsură.	EFE	Rezolvarea de situații de problemă din cotidian, care solicită calcule
Științe	4.6. Investigarea diferitor cauze și consecințe ale impactului ecologic.	Lumea vie (plantele, animalele și omul).	EFE	Album cu fotografii digitale Prezentare PPT (3-4 slide-uri) Jurnal de vizită Cod de reguli;
Educația plastică	3.1. Să creeze compoziții decorative, grafice, picturale, sculpturale cu subiecte literare sau inspirate din natură	Compoziție plastică	ES	Elaborarea de afișe poster Pagină de revistă Expoziție
Educația fizică			ES	Turismul activ Competiție Starturi vesele
EMS	- asumarea propriei răspunderi față de acțiunile proprii și față de cele ale grupului de apartenență; - participarea la soluționarea problemelor ce privesc propria dezvoltare.	Esența și semnificația valorilor moral-spirituale.	ES	album de vederi reportaje, note de călătorie studiu de caz
Dezvoltarea personală			ES	Album de vederi reportaje, note de călătorie Blazonul securității personale (4-6 semne, obiecte, inscripții) studiu de caz

6.7. Verificarea probelor de evaluare sumativă

- **Verificarea probelor scrise în cadrul ES**

Verificarea se realizează în funcție de instrumentul de evaluare aplicat. În cazul unui test, se fac însemnări pe grila docimologică, în corespundere cu tipul de item (de exemplu: L 0 1 2, L 0 2, L₁(A)). În cazul evaluării reciproce, elevilor li se poate propune o variantă accesibilizată, de exemplu: $\frac{3}{4}$ (3 din 4 puncte). Pentru itemii realizați corect se poate folosi bifa .

Erorile comise doar se subliniază sau se încercuiesc. Elevilor li se va oferi posibilitatea de autocorectare la lecția destinată recuperării, ameliorării și dezvoltării.

- **Verificarea probelor orale în cadrul ESO**

Elevii primesc calificativul acordat de către învățători imediat, la ora dedicată ESO. Erorile comise doar se aduc la cunoștința elevilor în cadrul orelor de recuperare. Elevilor li se va oferi posibilitatea de autocorectare la lecția destinată recuperării, ameliorării și dezvoltării.

7. MONITORIZAREA PERFORMANȚELOR ELEVILOR

7.1. Alegerea instrumentelor de monitorizare a performanțelor elevilor

MECD orientează cadrele didactice spre utilizarea metodelor tradiționale de evaluare (teste docimologice; probe orale, scrise, practice), fără a neglija metodele moderne/alternative/complementare de evaluare (observarea sistematică a comportamentului elevului; portofoliul; investigația; proiectul; autoevaluarea). Cadrele didactice au dreptul de a folosi teste sau alte probe editate, dar și de a elabora instrumente de evaluare proprii, asumându-și responsabilitatea pentru impactul asupra formării copilului.

MECD accentuează principiul flexibilității în alegerea instrumentelor de monitorizare a performanțelor, susținând abordarea personalizată în vederea unei funcționalități reale. Instrumente de monitorizare a performanțelor pot fi considerate: registre de înregistrare a performanțelor; fișe de observare; fișe de evaluare; scale de evaluare; diagrame de monitorizare a performanțelor; fișe de monitorizare a progresului; agende; seturi de întrebări; interviul; chestionarul; ghidul de conversație/planul de dezbateră; protocolul de observare; liste/inventare de control/raportare; portofoliul; studiul de caz; grila de observare; lista de control/de verificare; scara/scala de clasificare a performanțelor individuale ale elevului.

Atenție! Procedul cromatic (culorile semaforului, de ex.) se va folosi în evaluare în următoarele situații:

- **la autoevaluare:** elevul indică/colorează/subliniază pe fișa de autoevaluare modul în care consideră că a lucrat;
- **pentru a semnala gradul de înțelegere a unei sarcini:** elevul arată printr-o anumită culoare (de ex., cupele-semafor) că a înțeles sarcina (verde) sau că are anumite dificultăți (galben), sau nu înțelege deloc (roșu);
- **în diagrama performanțelor:** învățătorul folosește cromatica în propriile instrumente, fără a le plasa în agenda elevului, fără a le folosi în caietele sau fișele de lucru ale elevilor.

7.2. Diagrama de monitorizare a performanțelor elevilor

Diagrama de monitorizare a performanțelor elevilor constituie un instrument de colectare a datelor evaluărilor de către cadrul didactic la fiecare disciplină. La diagrama pe disciplină se atașează lista produselor și a criteriilor de succes recomandate la disciplina respectivă.

Atenție! Pentru respectarea principiului libertății în alegerea instrumentelor de monitorizare a performanțelor, **se recomandă a aborda structura diagramei și modalitățile de înregistrare a datelor în manieră personalizată**, în funcție de necesități și posibilități diverse, fără a prejudicia funcționalitatea în contextul ECD. Managerii responsabili pentru învățământul primar **nu vor impune forme și structuri unice, dar vor urmări și vor promova eficiența instrumentelor** alese de cadrele didactice.

Tabelul 8. Variante de înregistrare a performanțelor elevilor în diagrama învățătorului

Descriptorii de performanță	Nivelurile de performanță	Înregistrare prin:	
		abrevieri	culori
corect; complet; coerent; fără ezitări	<i>independent</i>	ind.	verde
cu greșeli mici; cu incompletitudini mici; cu incoerențe mici; cu ezitări mici, depășite ca rezultat al ghidării (întrebărilor orientative) oferite de învățător	<i>ghidat de învățător</i>	ghid.	galben
cu greșeli; cu incompletitudini; cu incoerențe; cu ezitări depășite ca rezultatul sprijinului (indicațiilor, explicațiilor) oferit de învățător	<i>cu mai mult sprijin</i>	spr.	roșu

Se consideră oportune următoarele trei componente structurale intercondiționate ale diagramelor pe discipline, care permit o abordare eșalonată a procesului de monitorizare:

- I. Monitorizarea etapizată a performanțelor;
- II. Monitorizarea punctuală a performanțelor (selectiv);
- III. Sinteza performanțelor.

Atenție! Structura de trei componente a diagramei se recomandă, cu precădere, pentru deținătorii gradelor didactice superior și unu. Celelalte cadre didactice pot opta pentru variante reduse, cea minimală fiind *II. Monitorizarea punctuală a performanțelor (selectiv)*.

➡ **Monitorizarea etapizată a performanțelor se recomandă pentru toți elevii pe parcursul anului școlar, în cadrul evaluărilor formative în etape la disciplină**– se înregistrează nivelurile de performanță în raport cu fiecare produs școlar evaluat (prin cuvinte/abrevieri/culori).

În funcție de disciplină, sau după preferința învățătorului, pot fi completate tabele separate pe module, pe semestre sau un tabel anual (a se vedea Anexa 2).

Înregistrarea în tabele separate pe module este convenabilă în cazul disciplinelor Limba română și Matematică, când numărul evaluărilor formative în etape pe an este mai mare.

**I. Monitorizarea etapizată a performanțelor
Matematică, clasa a IV-a**

Exemplul 1

Modulul Nr.

ELEV:	Datele evaluărilor formative în etape	28.09			09.10			
	Producele evaluate	<i>P1</i>	<i>P2</i>	<i>P19</i>	<i>P12</i>	<i>P13</i>	<i>P18</i>	<i>P19</i>
1. Ababii Ion								
2. Boțan Daniel								
3. Brescanu Maria								
4.								

**I. MONITORIZAREA ETAPIZATĂ A PERFORMANȚELOR
Matematică, clasa a IV-a**

Exemplul 2

Modulul 2. Socotim neconținut, spre o mie am pornit (Numerele naturale 0-1000)

ELEV:	Datele evaluărilor formative în etape	28.09			09.10			
	Producele evaluate	<i>P1</i>	<i>P2</i>	<i>P19</i>	<i>P12</i>	<i>P13</i>	<i>P18</i>	<i>P19</i>
1. Ababii Ion		<i>ind.</i>	<i>ind.</i>	<i>ghid.</i>	<i>ind.</i>	<i>ind.</i>	<i>ghid.</i>	<i>spr.</i>
2. Boțan Daniel		<i>ind.</i>	<i>ind.</i>	<i>ghid.</i>	<i>ghid.</i>	<i>ghid.</i>	<i>ghid.</i>	<i>spr.</i>
3. Brescanu Maria		<i>ind.</i>	<i>ind.</i>	<i>ind.</i>	<i>ind.</i>	<i>ind.</i>	<i>ind.</i>	<i>ghid.</i>
4.								

Înregistrarea în tabele pe semestre sau într-un tabel anual este potrivită în cazul disciplinelor cu un număr de 1-2 ore săptămânal, când evaluările formative în etape se realizează doar la fine de module și, astfel, sunt 2-4 evaluări formative în etape pe parcursul unui semestru.

Note:

- ✓ Datele calendaristice ale evaluărilor formative în etape și produsele evaluate se vor corela cu proiectarea didactică la nivel de modul. Astfel, numărul de evaluări formative în etape, numărul produselor și produsele propriu-zise se vor decide de către cadrul didactic în mod individual, ținând cont de recomandările MECD.
- ✓ Produsele evaluate se vor înscrie indicând numerele de ordine conform listei produselor recomandate la disciplină, de exemplu: *P1*, *P9* etc. Produsele pot să se repete pe parcursul anului, vizând diverse aspecte conținut ale aceleiași situații semnificative.
- ✓ În fiecare casetă din dreptul numelui unui elev se va înregistra performanța elevului vizând produsul respectiv, conform descriptorilor: independent, ghidat de învățător, cu mai mult sprijin. Modalitatea de înregistrare poate fi diferită: prin cuvinte, abrevieri sau culori.
- ✓ Învățătorul poate realiza în tabel orice completări care îl pot ajuta în corecția traseului personal al elevului, de exemplu: bifare, încercuire, subliniere etc.

În baza completării tabelor de monitorizare etapizată, cadrul didactic va putea să identifice mai ușor produsele care necesită o monitorizare mai atentă, punctuală pentru unii elevi. De exemplu, folosind procedeul cromatic, va putea să observe coloanele pe care este mai multă culoare roșie sau galbenă. Înseamnă că produsele respective necesită o monitorizare punctuală în vederea sporirii performanțelor unor elevi.

➔ **Monitorizarea punctuală a performanțelor se recomandă a fi realizată:**

- în special la **Limba română și Matematică** (învățătorul are libertatea de a alege și alte discipline, după necesitate și posibilitate);
- pe parcursul anului școlar, în cadrul evaluărilor formative punctuale, în mod **selectiv**: pentru anumite produse și anumiți elevi (a se vedea Anexa 2).

Pe parcursul lecțiilor și în cadrul monitorizării etapizate a performanțelor, învățătorul identifică produsele care ridică dificultăți unor anumiți elevi (cei ce demonstrează nivel minim și, posibil, mediu). Pe aceste produse și pe acești elevi se focalizează monitorizarea punctuală:

- produsul evaluat și criteriile de evaluare/de succes;
- lista elevilor monitorizați;
- referințe calendaristice (de exemplu, zilele sau lunile în care s-a desfășurat monitorizarea punctuală);
- performanțele individuale conform descriptorilor: independent, ghidat de învățător, cu mai mult sprijin (înregistrate prin cuvinte/abrevieri/culori).

Exemplu

II. MONITORIZAREA PUNCTUALĂ (selectiv)

Limba română, clasa a IV-a

Produsul școlar evaluat: *P29*. Poezia recitată

- Criteriile de evaluare:**
- C1*. Anunță titlul și autorul poeziei.
 - C2*. Recită toate versurile.
 - C3*. Rostește corect și clar cuvintele.
 - C4*. Recită expresiv.
 - C5*. Folosește mimica și gesturile.

Elev:	Perioada				
	Septembrie	Octombrie	Noiembrie	Decembrie	Ianuarie
1. Cernei Laura					
2.					

Notă: Înregistrările (prin abrevieri/cuvinte/culori) pot fi completate (la discreția învățătorului) prin precizarea criteriului/criteriilor care solicită ameliorare, recuperare sau dezvoltare (de ex., pe caseta roșie poate fi precizat: C2, C4, C5).

➡ **Sinteza performanțelor se realizează la finele anului școlar, prin raportare la competențele specifice disciplinei și produsele corespunzătoare** (a se vedea Anexa 2):

- competențele specifice disciplinei și, corespunzător, lista de produse școlare prin care a fost evaluată pe parcursul anului fiecare competență;
- lista elevilor;
- nivelurile individuale atînse în mod preponderent (cel mai frecvent) pe parcursul anului, conform descriptorilor (reprezentate prin abrevieri/culori/cuvinte, la discreția cadrului didactic); aceste date se vor obține prin sinteza datelor fiecărui elev din cadrul Monitorizării etapizate a performanțelor.

Exemplu

III. SINTEZA PERFORMANȚELOR Matematică, clasa a IV-a

Competențele specifice:

1. Identificarea și utilizarea conceptelor matematice și a limbajului matematic în situații diverse.
2. Aplicarea operațiilor aritmetice și a proprietăților acestora în contexte variate.
3. Rezolvarea și formularea de probleme, utilizând achizițiile matematice.
4. Explorarea/investigarea unor situații-problemă reale sau modelate, integrând achizițiile matematice și cele din alte domenii.

	Competențele specifice disciplinei			
	Produsele evaluate			
ELEV:	1 P1-3, P16-17	2 P4-9, P14-15, P18, P20-21	3 P10-11, P13	4 P12, P19, P22, P23
1. Ababii Ion	<i>independent</i>	<i>independent</i>	<i>ghidat de învățător</i>	<i>cu mai mult sprijin</i>
2.				

Note:

- ✓ Datele din Sinteza performanțelor se trec în Tabelul de performanță, rubricile pe discipline (a se vedea, de ex.: Anexa 4).
- ✓ Înregistrările (prin abrevieri/cuvinte/culori) pot fi completate (la discreția învățătorului) prin precizarea produsului/produselor care solicită ameliorare, recuperare sau dezvoltare. *Aceste completări pot ghida cadrul didactic în completarea rubricii, „Recomandări/arii de dezvoltare” în Tabelul de performanță școlară (a se vedea Anexa 4).*

7.3. Portofoliul performanțelor școlare ale elevului

MECD recomandă ca fiecare elev să dețină un portofoliu de performanță școlară bazat pe produsele recomandate și criteriile aferente de succes, în care, drept dovadă de înregistrare a performanțelor școlare, se vor aduna lucrările scrise/practice, testele, probele, fișele de evaluare, autoevaluare etc. (a se vedea Anexa 3).

Totalitatea lucrărilor cumulate în portofoliu pe durata învățării definește dezvoltarea achizițiilor elevului și exprimă *ceea ce știe elevul* (ca informație), precum și *ceea ce știe să facă* în mod concret, practic. Evaluarea acestor variabile permite optimizarea demersului formativ, astfel, portofoliul va funcționa în calitate de metodă alternativă/complementară de evaluare.

7.4. Tabelul de performanță școlară

Tabelul de performanță școlară este un instrument de monitorizare a performanțelor elevului și reprezintă o sinteză a rezultatelor obținute pe parcursul anului de studii. Este un document obligatoriu pentru toți elevii claselor primare din Republica Moldova.

Tabelul dat (Anexa 4) etalează performanțele individuale ale elevului în corespundere cu finalitățile curriculare, cu produsele școlare supuse evaluării pe parcursul anului școlar și cu descriptorii de performanță.

Se completează de către învățătorul-diriginte și cadrele didactice, specialiști la disciplinele școlare (eventual: limba străină, educația muzicală, educația plastică, educația fizică).

Se prezintă părinților sau reprezentanților legali ai acestora și elevului:

✓ la începutul anului școlar, dirigintele familiarizează părinții cu tabelul (în baza descrierii date în MECD), pentru a-i cunoaște cu performanțele posibile de atins de către copil pe parcursul clasei a IV-a; de exemplu, familiarizarea poate fi realizată la ședința cu părinții sau oferind o copie a tabelului (necompletat);

✓ la finele anului școlar (15-30 mai), părinților li se oferă tabelul completat, cu semnătura dirigintelui; părintele semnează tabelul și îl întoarce dirigintelui;

✓ administrația instituției aplică ștampilă și semnătură după semnătura părintelui;

✓ documentul autentificat se păstrează în dosarul personal al elevului; părinții au dreptul să primească o copie a documentului autentificat.

Tabelul de performanță constituie o informație veridică pentru transferul elevului în altă instituție de învățământ.

În Tabelul de performanță pentru clasa a IV-a este introdusă **rubrică Dezvoltare personală**. Dirigintele **va completa prin bifare** rubrica dată, realizând o sinteză în baza observării comportamentului copilului în diferite contexte ale vieții școlare, în activitățile curriculare și extracurriculare. În continuare, **va înregistra** în tabelul rezervat **calificativele** acordate elevului la finalizarea clasei a IV-a.

În rubricile pe discipline, dirigintele și specialiștii **vor bifa modul prioritar în care elevul a demonstrat pe parcursul anului fiecare competență specifică** stipulată în curriculum disciplinar, realizând o sinteză a performanțelor în baza diagramei de monitorizare a performanțelor și a observării comportamentului elevului:

- ✓ **independent**: corect; complet; coerent; fără ezitări; indicând un nivel de performanță *foarte bun* (fără a scrie calificativul *foarte bine*);
- ✓ **ghidat de învățător**: cu greșeli mici; cu incompletitudini mici; cu incoerențe mici; cu ezitări mici, depășite ca rezultat al ghidării (întrebărilor orientative) oferite de învățător; indicând un nivel de performanță *bun* (fără a scrie calificativul *bine*);
- ✓ **cu mai mult sprijin**: cu greșeli; cu incompletitudini; cu incoerențe; cu ezitări depășite ca rezultat al sprijinului (indicațiilor, explicațiilor) oferit de învățător; indicând un nivel de performanță *suficient* (fără a scrie calificativul *suficient*).

Pe ultima linie a fiecărui tabel disciplinar se listează activități de învățare și evaluare desfășurate pe parcursul anului școlar (conform listei produselor școlare recomandate la disciplină), pentru a crea o imagine mai amplă despre formarea elevului. Aceste liste se prezintă în regim de familiarizare și nu presupun operare (nu se fac sublinieri, bifări etc.)

La final, dirigintele poate propune recomandări/arii de dezvoltare.

În cazul în care elevul învață conform unui plan educațional individualizat, dirigintele are libertatea și responsabilitatea de a interveni cu modificări corespunzătoare în completarea tabelului.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

1. Codul Educației al Republicii Moldova, Chișinău 2014, nr.152 din 17.07.2014, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.319 – 324, art.nr.614 din 23.11.2014
2. Concepția Evaluării rezultatelor școlare. Pâslaru VI., Achiri I., coord., IȘE: Chișinău, 2006.
3. Curriculum școlar, Clasele I-IV, Chișinău, 2010;
4. Curriculumul pentru disciplina LIMBA STRĂINĂ I. Clasele II-IV, 2010. 52 p.
5. Evaluarea criterială în bază de descriptori în învățământul primar. Clasa 1. Ghid metodologic pentru cadrele didactice (aprobat la Consiliul național pentru curriculum, Ordinul 862 din 07 septembrie 2015);
6. Instrucțiune cu privire la implementarea Metodologiei evaluării criteriale prin descriptori în învățământul primar, clasa I (aprobată la Consiliul național pentru curriculum, Ordinul nr. 862 din 07.09.2015);
7. Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori în clasele I-II (Ordinul 623 din 28.06.2016);
8. Evaluarea criterială în bază de descriptori. Clasa a II-a Ghid metodologic (aprobat la Consiliul național pentru curriculum, Ordinul 256 din 28 aprilie 2017);
9. Evaluarea criterială prin descriptori în învățământul primar. Clasa a 3-a. Ghid metodologic. Institutul de Științe ale Educației, 2017. 64 p. ISBN 978-9975-48-119-9.
10. Evaluarea criterială prin descriptori în învățământul primar. Clasa a 2-a. Ghid metodologic. Ediție revăzută și actualizată. Institutul de Științe ale Educației, 2017. 64 p. ISBN 978-9975-48-120-5.
11. Evaluarea criterială prin descriptori în învățământul primar. Clasa 1. Ghid metodologic. Ediție revăzută și actualizată. Institutul de Științe ale Educației, 2017. 64 p. ISBN 978-9975-59-160-7.
12. Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori. Clasa a 3-a. Institutul de Științe ale Educației, 2017. 61 p. ISBN 978-9975-48-117-5.
13. Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori. Clasa a 2-a. Institutul de Științe ale Educației, 2017. 61 p. ISBN 978-9975-48-121-2.
14. Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori. Clasa 1. Institutul de Științe ale Educației, 2017. 39 p. ISBN 978-9975-59-159-1.
15. Metodologia de monitorizare externă a procesului de implementare a evaluării criteriale prin descriptori în învățământul primar. Aprobata în CNC și în CȘD (27.12.2017)

16. Bocoș M., Jucan D. *Teoria și metodologia instruirii și Teoria și metodologia evaluării. Repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor*. Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2007
17. Darling-Hammond, L., Aneș, J., Falk, B, *Authentic Assessment in Action. Studies of School sand Students at Work*, Teachers College Press, Columbia University, 1995.
18. (de) Hadji Ch. *L'évaluation, règles du jeu. Des intentions aux outils*. Paris: ESF, 1989
19. Houart, M. *Evaluer des compétence... Oui mais comment ?* - 2001 Département Éducation et technologie (UNamur). Versiune electronică. <https://pure.fundp.ac.be/ws/files/1029351/64322.pdf>
20. Manolescu, M. (coord.). *Evaluare în învățământul primar. Aplicații - matematică*. București: Editura Fundației Culturale D. Bolintineanu, 2002
21. Manolescu, M. *Evaluarea școlară - un contract pedagogic*, București, 2002
22. Marin M. *Didactici interactive în învățământul primar*, Chișinău, 2013
23. Meyer, G. *De ce și cum evaluăm. (traducere)*. Iași, Editura Polirom, 2000, 192 p.
24. Minder, M. *Didactica funcțională. Obiective, strategii, evaluare. (traducere)*. Chișinău, Editura Cartier Educațional, 2003, 412p

25. Mons, N., Toczek, M.-C., West, A., Barkouss S. *L'évaluation des élèves par les enseignants dans la classe et les établissements : réglementation et pratiques. Une comparaison internationale dans les pays de l'OCDE*. Disponible sur le site du Cnesco : <http://www.cnesco.fr>
26. Morrissette, J. *Manières de faire l'évaluation formative des apprentissages : analyse interactionniste du savoir-faire d'enseignantes du primaire*. Sarrebruck (CH): Les Éditions universitaires européennes, (2010).
27. Pogolșa, L., Bucun, N. (coord.). Chicu, V., et al. *Referențialul de evaluare a competențelor specifice formate elevilor prin disciplinele de studiu*. Chișinău: IȘE, 2014, 585 p.
28. Pogolșa, L., Marin, M. (coord. șt.) Marin, M., Gaiciuc, V., Achiri, I., Popovici, A., State, D., Agafian, R. *Evaluare criterială prin descriptori în învățământul primar. Clasa I. Ghid metodologic*. IȘE, Chișinău, 2015, 86p.
29. Potolea, D., Neacșu, I., Manolescu, M. *Metodologia evaluării realizărilor școlare ale elevilor. Ghid metodologic general*. București, 2011.
30. Potolea, D., Manolescu, M. *Teoria și practica evaluării educaționale. Proiectul pentru Învățământul Rural*. București, 2005.
31. Ungureanu D., *Teroarea creionului roșu. Evaluarea educațională*, Editura Universității de Vest, 2001
32. (de) Vecchi, G. *Evaluer sans dévaluer et évaluer les compétences*. Paris, Editura Hachette Education, 2011.

33. Амонашвили, Ш.А. *Воспитательная и образовательная функция оценки учения*. М, 1984
34. Болотов, В.А., Вальдман И.А., Ковалёва Г.С., Пинская М.А. *Российская система оценки качества образования: главные уроки*. (аналитический обзор). Accesat <http://www.rtc-edu.ru/resources/publications/94>
35. Воронцов, А.Б. *Организация контрольно-оценочной деятельности в образовательном процессе основной школы (методические рекомендации)*
http://sch1133.mskobr.ru/files/voroncov_kniga_kod.pdf
36. Логвина, И., Рождественская Л. *Пособие для учителя Инструменты формирующего оценивания в деятельности учителя-предметника*. accesat <http://www.narva.ut.ee/sites/default/files/nc/oppevahend.pdf>
37. Цукерман, Г. А., Елизарова Н. В. *О детской самостоятельности* // Вопр. психол. 1990. № 6. С. 37 – 44.
38. Цукерман, Г.А. *Оценочная самостоятельность как цель школьного образования* .// Материалы семинара «Система оценки качества знаний младших школьников в условиях безотметочного обучения» от 28.03.2003.<http://modern.ed.gov.ru/themes/basic/materials-document.asp?folder=1471&matID=1873>
39. Цукерман, Г.А. *Оценка без отметки* - М.,Рига 1999, [tsukerman_g.a._otsenka_bez_otmetki.pdf](#)

Plan de recuperare. Modele orientative

Model pentru portofoliul elevului

Elevul _____

Perioada de recuperare _____
(din ce dată până la ce dată se prevede ameliorarea)

Motivul recuperării _____

Nr.	Disciplina	Conținutul recuperării (produse școlare)	Data reevaluării	Rezultatul	Semnătura părintelui

Model pentru diagrama învățătorului

Clasa ____ Învățătorul _____

Numele, prenumele elevului	Disciplina	Conținutul recuperării (produse școlare)	Perioada de recuperare	Motivul recuperării	Data retestului	Rezultatul	Semnătura învăță torului	Coordonat

Diagrama de monitorizare a performanțelor elevilor, clasa a IV-a
Modele orientative pe discipline

Foaie de titlu

INSTITUȚIA DE ÎNVĂȚĂMÂNT

DIAGRAMA ÎNVĂȚĂTORULUI

MONITORIZAREA PERFORMANȚELOR ELEVILOR

Clasa 4 _____

Învățător _____

Anul de studii _____

**I. MONITORIZAREA ETAPIZATĂ A PERFORMANȚELOR
(evaluări formative în etape)**

➡ Înregistrare pe parcursul unui modul ¹¹

ELEV:	Datele evaluărilor formative în etape								
	Produsele evaluate ¹²								
1.		<i>13</i>							
2.									
3.									
4.									

➡ Înregistrare pe parcursul anului școlar ¹⁴

ELEV:	Evaluările formative în etape	Semestrul 1								Semestrul 2								
		<i>Modulul 1</i>				<i>Modulul 2</i>				<i>Modulul 3</i>				<i>Modulul 4</i>				
	Produsele evaluate ⁵																	
1.		<i>6</i>																
2.																		
3.																		
4.																		

¹¹ Monitorizarea etapizată pe parcursul modulelor se recomandă la disciplinele Limba română și Matematică. Datele evaluărilor formative în etape și produsele evaluate se vor corela cu proiectarea didactică la nivel de modul. Astfel, numărul de evaluări formative în etape, numărul produselor și produsele propriu-zise se vor decide de către cadrul didactic în mod individual, ținând cont de recomandările MECD.

¹² Se vor înscrie numerele de ordine ale produselor evaluate, conform listei produselor recomandate la disciplină (a se vedea cap. 4), de exemplu: P1, P9 etc.

¹³ În fiecare casetă din dreptul numelui unui elev se înregistrează performanța elevului vizând produsul respectiv, conform descriptorilor: independent, ghidat de învățător, cu mai mult sprijin. Modalitatea de înregistrare poate fi diferită: prin cuvinte, abrevieri sau culori.

¹⁴ Monitorizarea etapizată pe parcursul anului/semestrului se recomandă la disciplinele cu 1-2 ore pe săptămână, când evaluările formative în etape se realizează doar la fine de module. Produsele evaluate se vor corela cu proiectarea didactică la nivel de modul. Astfel, numărul produselor și produsele propriu-zise se vor decide de către cadrul didactic în mod individual, ținând cont de recomandările MECD.

II.MONITORIZAREA PUNCTUALĂ A PERFORMANȚELOR (selectiv)¹⁵ (evaluări formative punctuale)

Produs școlar evaluat¹⁶:

Criterii de evaluare¹⁷: 1.....

2.....etc.

	Numele, prenumele elevului	Data/Perioada			
1.		¹⁸			
2.					
3.					
4.					

III.SINTEZA PERFORMANȚELOR (în baza monitorizării etapizate a performanțelor)

Competențele specifice disciplinei¹⁹:

1.

2.

3. etc.

	ELEV:	Competențele specifice disciplinei <i>Produsele evaluate</i>			
		²⁰ ²¹	2	3	4
1.		²²			
2.					
3.					
4.					

¹⁵ Pentru monitorizare punctuală se selectează anumiți elevi și anumite produse, în funcție de necesitățile identificate pe parcurs.

¹⁶ Se scrie numărul de ordine al produsului conform listei produselor recomandate la disciplină (a se vedea cap.4) și formularea respectivă.

¹⁷ Se scriu criteriile de evaluare în corespundere cu criteriile de succes aferente produsului evaluat.

¹⁸ În fiecare casetă din dreptul numelui unui elev se înregistrează performanța elevului vizând produsul respectiv, conform descriptorilor: independent, ghidat de învățător, cu mai mult sprijin. Modalitatea de înregistrare poate fi diferită: prin cuvinte, abrevieri sau culori.

¹⁹ Se transcriu din curriculumul disciplinar.

²⁰ Se scrie numărul de ordine al competenței specifice.

²¹ Se scrie lista produselor prin care a fost evaluată pe parcursul anului competența specifică respectivă, de ex.: P1-P5, P8 etc.

²² În fiecare casetă din dreptul numelui unui elev se înregistrează nivelul individual atins în mod preponderent (cel mai frecvent) pe parcursul anului, conform descriptorilor: independent, ghidat de învățător, cu mai mult sprijin. Aceste date se vor obține prin sinteza datelor fiecărui elev din cadrul Monitorizării etapizate a performanțelor.

Portofoliul performanțelor școlare, clasa a IV-a
Modele orientative

Foaie de titlu

INSTITUȚIA DE ÎNVĂȚĂMÂNT

PORTOFOLIUL
PERFORMANȚELOR ȘCOLARE

MONITORIZAREA PERFORMANȚELOR ELEVILOR

Clasa 4 _____

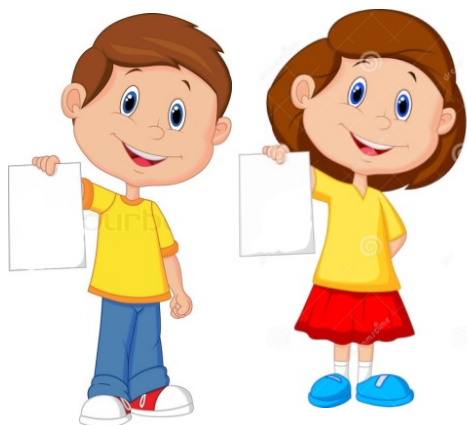
Elev _____

Anul de studii _____

Anexa 4 . Tabel de performanță școlară

Instituția de Învățământ _____

Tabel de performanță școlară

Clasa 4

Elev _____

Data nașterii _____

INFORMAȚIE DESPRE INSTITUȚIA DE ÎNVĂȚĂMÂNT

ADRESA: _____

SITE: _____

TELEFON: _____

E-MAIL: _____

Diriginte: _____

Părinți (tutore): _____

Anul de studii _____

Notă pentru cadre didactice și părinți

TABELUL DE PERFORMANȚĂ ȘCOLARĂ:

- Este un document obligatoriu pentru toți elevii claselor primare din Republica Moldova.
 - Etalează performanțele individuale ale elevului în fiecare dintre clasele I-IV, în corespundere cu finalitățile curriculare, produsele școlare supuse evaluării, descriptorii de performanță.
 - Se completează de către învățătorul-diriginte și cadrele didactice, specialiști la disciplinele școlare (eventual: limba străină, educația muzicală, educația plastică, educația fizică, educația tehnologică).
 - Se prezintă părinților(sau reprezentanților legali ai acestora)și elevului:
 - ✓ la începutul anului școlar, dirigintele familiarizează părinții cu prezentul document, pentru a le da posibilitatea să cunoască performanțele posibile de atins pe parcursul anului (de exemplu: la ședința cu părinții sau oferind o copie a tabelului (necompletat));
 - ✓ la finele anului școlar (15-30 mai), părinților li se oferă tabelul completat,cu semnătura dirigintelui;părintele semnează tabelul și îl întoarce dirigintelui;
 - ✓ administrația instituției de învățământ aplică ștampilă și semnătură după semnătura părintelui;
 - ✓ documentul autentificat se păstrează în dosarul personal al elevului;părinții au dreptul să primească o copie a documentului autentificat.
 - Constituie o informație veridică pentru transferul elevului în altă instituție de învățământ.
- Dirigintele va completa prin bifare la disciplina *Dezvoltare personală*, realizând o sinteză în baza observării comportamentului copilului în diferite contexte ale vieții școlare, în activitățile curriculare și extracurriculare.
 - În continuare, **va înregistra** în tabelul rezervat **calificativele** acordate elevului la finalizarea clasei a IV-a.
 - În rubricile pe discipline, **dirigintele și specialiștii vor bifa modul prioritar în care elevul a demonstrat pe parcursul anului fiecare competență specifică** stipulată în curriculum disciplinar, realizând o sinteză în baza instrumentelor de monitorizare a performanțelor și a observării comportamentului elevului:
 - ✓ **independent:** corect; complet; coerent; fără ezitări; indicând un nivel de performanță *foarte bun* (fără a scrie calificativul *foarte bine*);
 - ✓ **ghidat de învățător:** cu greșeli mici; cu incompletitudini mici; cu incoerențe mici; cu ezitări mici, depășite ca rezultat al ghidării (întrebărilor orientative) oferite de învățător; indicând un nivel de performanță *bun* (fără a scrie calificativul *bine*);
 - ✓ **cu mai mult sprijin:** cu greșeli; cu incompletitudini; cu incoerențe; cu ezitări depășite ca rezultat al sprijinului (indicațiilor, explicațiilor) oferit de învățător; indicând un nivel de performanță *suficient* (fără a scrie calificativul *suficient*).
- Pe ultima linie a fiecărui tabel disciplinar se listează activități de învățare și evaluare desfășurate pe parcursul anului școlar, pentru a crea o imagine mai amplă despre formarea elevului. Aceste liste se prezintă în regim de familiarizare și nu presupun operare (nu se fac sublinieri, bifări etc.)
- La final, dirigintele poate propune recomandări/arii de dezvoltare.
 - În cazul în care elevul învață conform unui plan educațional individual (PEI), dirigintele are libertatea și responsabilitatea de a interveni cu modificări corespunzătoare în completarea prezentului document.

Calificativele acordate elevului la finalizarea clasei a IV-a	
1. Limba și literatura română	
2. Matematică	
3. Limba străină	

**Descrierea rezultatelor elevului
pe parcursul clasei a IV-a la disciplinele școlare**

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ	Independent	Ghidat de învățător	Cu mai mult sprijin
1. Receptarea mesajului oral în diferite situații de comunicare.			
2. Perceperea mesajului citit/audiat prin receptarea adecvată a universului emoțional și estetic al textelor literare și utilitatea textelor nonliterare.			
3. Utilizarea scrisului ca tehnică psihomotrică și ca abilitate de exprimare a gândurilor.			
4. Aplicarea conceptelor și a terminologiei lexicale, fonetice, morfologice și sintactice în structurarea mesajelor comunicative.			
5. Manifestarea interesului și a preferințelor pentru lectură.			
<i>Activități de învățare și evaluare pe parcursul anului școlar: Informații prezentate succint; Situația de comunicare (prezentarea orală); Lectura imaginilor; Compoziția (oral). Textul compoziției; Compoziția (oral). Expunerea orală a textului; Partea de vorbire; Partea de propoziție; Mesajul argumentativ; Mini-proiectul în grup (contribuția mea/cooperarea/ produsul/ prezentarea produsului; Colaborarea în echipă; Compoziția (scris); Propoziția alcătuită și scrisă; Dialogul scris; Bilețelul; Anunțul; Invitația; Felicitarea; Scrisoarea; Mesajul electronic (sms, e-mail, messenger, viber, etc.); Caietul meu; Citirea cu voce a unui text cunoscut; Textul (literar/ nonliterar) citit la prima vedere; Textul analizat; Povestirea despre textul literar; Poezia recitată; Mijloacele artistice (identificare); Textul literar povestit; Personajul literar caracterizat; Planul de idei (elaborare); Transcriere de text; Dictarea (scrierea după dictare); Cuvinte cu ortograme; Prezentarea unui text literar cunoscut; Prezentarea unei cărți citite; Agenda de lectura.</i>			
LIMBA STRĂINĂ	Independent	Ghidat de învățător	Cu mai mult sprijin
1. Receptarea mesajelor orale.			
2. Producerea mesajelor orale și interacțiunea orală.			
3. Receptarea mesajelor scrise.			
4. Producerea mesajelor scrise și interacțiunea scrisă.			
5. Inițierea în cunoașterea altor culturi.			
6. Conectarea la alte limbi și discipline.			
<i>Activități de învățare și evaluare pe parcursul anului școlar: Recunoașterea sunetelor, a cuvintelor, a enunțurilor simple în mesajul scris și oral; Comunicarea orală. Formularea propozițiilor simple; Alcătuirea unui dialog scurt și simplu la tema propusă; Formularea unor răspunsuri și întrebări simple, adecvate unei situații, text, tablou, dialog; Descrierea orală sau scrisă a unei persoane/imagini, oral sau scris în bază de suport de cuvinte și întrebări; Citirea cu voce a unui text cunoscut; Textul (literar/ nonliterar) citit la prima vedere; Redarea conținutului unui dialog, text cunoscut citit/audiat; Reproducerea unor poezii, cântece simple; Conversație. Prezentarea unui monolog succint la tema propusă; Scrierea/copierea enunțurilor simple a textului de mică extindere din manual; Scrierea după dictare; Scrierea unei scrisori scurte (de invitație, de acceptare, de refuz), mesaje electronice, cărți poștale scurte și simple (de aniversare, de felicitare etc.); Realizarea de indicații /instrucțiuni/formular/fișă în completarea de orar agenda lucrul cu harta a planului simplu și a activității de învățare; Colaborarea în echipă.</i>			

MATEMATICĂ	<i>Independent</i>	<i>Ghidat de învățător</i>	<i>Cu mai mult sprijin</i>
1. Identificarea și utilizarea conceptelor matematice și a limbajului matematic în situații diverse.			
2. Aplicarea operațiilor aritmetice și a proprietăților acestora în contexte variate.			
3. Rezolvarea și formularea de probleme, utilizând achizițiile matematice.			
4. Explorarea/investigarea unor situații de problemă reale sau modelate, integrând achizițiile matematice și cele din alte domenii.			
<i>Activități de învățare și evaluare pe parcursul anului școlar: Scrierea numerelor naturale; Scrierea fracțiilor; Reprezentarea fracțiilor; Calcul oral în baza unui exercițiu dat; Calcul oral în baza înțelegerii terminologiei matematice; Calcul în colonită; Determinarea ordinii operațiilor într-un exercițiu cu 2-3 operații, fără/cu paranteze; Rezolvarea unui exercițiu cu 2-3 operații, fără/cu paranteze; Rezolvarea ecuațiilor simple/compuse; Rezolvarea de situații de problemă din cotidian, care solicită calcule; Formularea problemelor; Formarea șirurilor de numere după o regulă dată; Completarea șirurilor de numere/forme geometrice; Recunoașterea formelor geometrice; Efectuarea măsurărilor; Transformări ale unităților de măsură; Determinarea valorii de adevăr a unei propoziții matematice; Exercițiu lacunar (cu numere/ semne lipsă); Enunț lacunar (cu numere/ cuvinte lipsă); Completarea tabelelor/schemelor; Colaborarea în echipă; Caietul meu.</i>			
ȘTIINȚE	<i>Independent</i>	<i>Ghidat de învățător</i>	<i>Cu mai mult sprijin</i>
1. Receptarea informațiilor științifice.			
2. Explorarea și investigarea lumii înconjurătoare.			
3. Comunicarea orală și scrisă utilizând stilul științific.			
4. Adoptarea unui comportament adecvat în cadrul mediului natural și al celui social.			
<i>Activități de învățare și evaluare pe parcursul anului școlar: Comunicarea orală/scrisă a informației științifice; Descrierea unor viziuni/ corpuri/ organe/ sisteme de organe/ fenomene/ procese naturale sau vitale; Clasificarea ființelor umane (rase)/ organelor vitale ale omului/ sistemelor de organe/ proceselor/ fenomenelor naturale, vitale, sociale, psihologice; Compararea corpurilor vii/ nevii/ proceselor vitale/ psihologice; Realizarea unor investigații simple; Ordonarea unor corpuri/ organe vitale/ fenomene/ evenimente/etape; Observații asupra mediului natural și social/ corpurilor/ organelor corpului uman; Experimente simple; Modele schematice/ obiectuale/ grafice ale corpului uman/ organelor corpului uman, proceselor/ fenomenelor naturale și vitale; Sistematizarea informației în diverse forme; Analiza unor relații, acțiuni, schimbări, consecințe, efecte.</i>			

ISTORIA ROMÂNILOR ȘI UNIVERSALĂ	<i>Independent</i>	<i>Ghidat de învățător</i>	<i>Cu mai mult sprijin</i>
1. Înțelegerea și utilizarea adecvată a limbajului de specialitate.			
2. Înțelegerea și reprezentarea timpului și a spațiului istoric.			
3. Cunoașterea și interpretarea surselor istorice.			
4. Descrierea situațiilor, faptelor și proceselor istorice.			
5. Formarea comportamentelor și valorilor-naționale.			
<i>Activități de învățare și evaluare pe parcursul anului școlar: Descrierea dirijată a unor surse care oferă informații din trecut și prezent; Confecționarea liniei timpului; Plasarea pe harta (planul) localității/ cartierului a principalelor obiectiv.; Realizarea unui album de familie; Elaborarea unor postere privind preocupările oamenilor din localitatea natală, locuri cunoscute/ îndrăgite; interviuri în familie, școală, localitate; descrierea jocurilor preferate ale părinților/ bunicilor; Colectarea informațiilor din diverse tipuri de surse, inclusiv site-uri de popularizare a istoriei; Exerciții de explorare a hărților istorice; caracterizarea unei personalități istorice; Comunicări succinte; Prezentarea unei personalități istorice/ a unui eveniment istoric etc.; Proiecte de grup; Dramatizarea unor lecturi istorice cunoscute; dialog-simulare cu o personalitate istorică, interviu cu un elev din clasele mai mari; Expoziție de desene/ foto/ colaje; Încenarea unui obicei/ tradiție/ sărbători de familie sau din</i>			

<i>localitate; Portofolii pe teme istorice, folosind sursele în format electronic etc; jurnale cu impresii după vizite la muzee și locuri istorice; studiu despre obiceiuri/ sărbători din familie/ localitate; discuții despre organizarea meselor festive în trecut și prezent; Excursii, studii: muzeul școlii, localității monumente istorice, denumirile străzilor din localitate, expoziții din muzee, monumente istorice, expoziții din muzee, vizite la cetăți, biserici/ mănăstiri.</i>			
EDUCAȚIA MORAL-SPIRITUALĂ	<i>Independent</i>	<i>Ghidat de învățător</i>	<i>Cu mai mult sprijin</i>
1. Utilizarea conceptelor specifice valorilor moral-spirituale pentru cunoașterea și respectarea tradițiilor-naționale, experienței religioase, normelor de conviețuire în societate.			
2. Aplicarea normelor din sfera valorilor umane în stabilirea relațiilor interpersonale pozitive.			
3. Manifestarea unui comportament social activ și responsabil adecvat unei lumi în schimbare.			
4. Participarea la luarea deciziilor și la rezolvarea problemelor comunității.			
<i>Activități de învățare și evaluare pe parcursul anului școlar: Mesaj oral (emittător/vorbitor); Alfabetul valorilor; Agenda faptelor bune (proces); Târgul/caravana de Crăciun (organizare/coordonare); Expoziție Pascală (atitudine); Mini-proiect de grup; Implicarea în acțiuni comunitare; Cupoanele voluntarului; Proiect de acțiuni.</i>			

EDUCAȚIA MUZICALĂ	<i>Independent</i>	<i>Ghidat de învățător</i>	<i>Cu mai mult sprijin</i>
1. Cunoașterea și înțelegerea diversității fenomenului muzical-artistic din perspectiva semnificațiilor emoționale și estetice.			
2. Identificarea mijloacelor de expresivitate muzicală conform rolului fiecăruia din ele în redarea imaginii artistice și a mesajului ideatic al operei muzicale.			
3. Demonstrarea dexterităților muzicale și integrarea în activități artistice școlare, culturale, sociale.			
4. Utilizarea terminologiei muzicale specifice pentru reflecție și autoexprimare.			
5. Receptarea și promovarea valorilor muzicale naționale și universale.			
<i>Activități de învățare și evaluare pe parcursul anului școlar: Interpretarea cântecului; Audiția creației muzicale; Caracterizarea creației muzicale; Improvizarea melodiilor; Colaborarea în echipă; Improvizarea mișcărilor de dans.</i>			
EDUCAȚIA PLASTICĂ	<i>Independent</i>	<i>Ghidat de învățător</i>	<i>Cu mai mult sprijin</i>
1. Explorarea diverselor instrumente, materiale și tehnici de artă.			
2. Valorificarea elementelor de limbaj plastic în exprimarea artistico-plastică.			
3. Realizarea lucrărilor plastice în diverse tehnici și materiale de artă.			
4. Cunoașterea noțiunilor elementare din domeniul artelor plastice.			
<i>Activități de învățare și evaluare pe parcursul anului școlar: Lucrări și compoziții plastice realizate prin utilizarea diverselor materiale, instrumente și tehnici de artă; Lucrări plastice utilizând: creioanele colorate, acuarela/guașul; culoarea ca element de limbaj plastic; punctul/liniile; forma ca element de limbaj plastic; Compoziție plastică; Compoziție în materiale naturale; Colaborarea în echipă.</i>			

EDUCAȚIA FIZICĂ	<i>Independent</i>	<i>Ghidat de învățător</i>	<i>Cu mai mult sprijin</i>
1. Cunoașterea noțiunilor, cerințelor și legităților elementare referitoare la educația fizică și aplicarea acestora în practica educațională.			
2. Dezvoltarea competențelor fizice de bază prin intermediul exercițiilor fizice.			
3. Formarea calităților de personalitate, comportamentului civilizat, a deprinderilor comunicative și de interacțiune socială.			
<i>Activități de învățare și evaluare pe parcursul anului școlar: Exerciții de front și formații; Exerciții cu caracter aplicativ (mers, alergări, sărituri etc.); Exerciții de dezvoltare fizică generală (EDFG); Exerciții de atletism (săritură, alergare); Exerciții din gimnastica de bază (rostogoliri, atârări, semșfoară etc.); Jocul sportiv / Jocul dinamic / ștafete; Aruncarea mingii; Aruncarea/prinderea obiectelor de pe loc și în mișcare; Colaborarea în echipă; Turismul activ.</i>			

EDUCAȚIA TEHNOLOGICĂ	<i>Independent</i>	<i>Ghidat de învățător</i>	<i>Cu mai mult sprijin</i>
1. Elaborarea unui proiect de confecționare a unui obiect, care să răspundă unei trebuințe; prezentarea acestui proiect.			
2. Conceperea și organizarea mijloacelor de confecționare a unui obiect conform proiectului elaborat.			
3. Realizarea obiectului conform proiectului elaborat, respectând regulamentul tehnologic.			
4. Evaluarea lucrării realizate, memorarea etapelor procesului tehnologic.			
<i>Activități de învățare și evaluare pe parcursul anului școlar: Elaborarea unui meniu; Lucrare practică de preparare a unor bucate simple (tartine, salate); Poster; Confecționarea unui colaj; Obiect decorativ; (hârtie colorată, carton, materiale de reciclaj, materiale naturale, etc.); Lucrare practică (broderie); Mesaj oral (creșterea și îngrijirea plantelor); Lucrare practică (sădire/ creștere a plantelor); Asamblarea și dezasamblarea modelelor de roboți; Formă volumetrică modelată; Colaborarea în echipă.</i>			

DEZVOLTARE PERSONALĂ	<i>de cele mai multe ori</i>	<i>deseori</i>	<i>uneori</i>
Copilul la școală <i>Pe parcursul anului școlar:</i>			
Copilul ca subiect al învățării			
1. Manifestă motivație pentru învățare.			
2. Este atent în realizarea sarcinilor.			
3. Este responsabil în efectuarea temelor.			
4. Este obiectiv în autoevaluare și evaluarea reciprocă a colegilor.			
5. Este perseverent în vederea îmbunătățirii rezultatelor personale.			
Copilul în raport cu sine			
6. Este responsabil față de înfățișarea, sănătatea și securitatea sa.			

7. Este grijuliu față de obiectele personale.			
8. Are încredere în forțele proprii.			
9. Își gestionează eficient emoțiile.			
10. Denotă capacități de autoeducație.			
Copilul în interacțiune cu mediul			
11. Îndeplinește regulile clasei și ale școlii.			
12. Are o atitudine protectoare față de mediul înconjurător.			
13. Colaborează cu ceilalți pe bază de respect și empatie.			
14. Manifestă inițiativă și abilități de decizie în activități și contacte cu colegii.			
15. Pare fericit la școală.			

Recomandări/arii de dezvoltare (opțional):

Semnătura dirigintelui: _____

Semnătura părintelui: _____

L.Ș

Semnătura directorului